

N KOLAY 43. İSTANBUL MARATONU SOSYAL ETKİ RAPORU

**İS
TANBUL**

N KOLAY
İSTANBUL
MARATONU
07.11.2021

MİKADO

İçindekiler

İçindekiler	1
Şekiller Listesi	3
Tablolar Listesi	4
Yönetici Özeti	5
Spor İstanbul Hakkında	8
İstanbul Maratonu Hakkında	9
Sponsorlar	10
Diğer Paydaşlar	10
Çalışmanın Metodolojisi	12
Değişim Teorisi	16
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı	15
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı Ziyaretçilerinin Demografik Profili	15
Ziyaretçilerin Daha Önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılımları	17
Ziyaretçilerin Fuar Hakkındaki Bilgileri ve Fuara Katılma Sebepleri	18
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı Ziyaretçilerinin Performans Değerlendirme ve Önerileri	19
Katılımcı Bazlı Etki Analizleri	23
N Kolay 43. İstanbul Maraton Kategori Katılımcıları	23
Maraton Kategori Katılımcılarının Demografikleri	24
Katılımcıların Spor İstanbul Etkinliklerine ve Maratona Katılım Durumları	25
Maraton Katılımcılarının Tesis Üyelikleri	27
N Kolay 43. İstanbul Maraton Kategori Katılımcılarının Kazanımları	28
Fiziksel Aktivite Seviyesinde Artış	28
Profesyonel Sporcuların Mesleki Olarak Gelişmeleri	29
İyi Olma Halinde Artış	30
Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi	32
İstanbul ile Kurulan Bağın Güçlenmesi	33
Koşu Yardımseverliğinin Artması ve Yaygınlaşması	34
43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun Spor Turizminin Gelişmesine Katkısı	37

İstanbul Maratonunun En Önemli Kazanımı	39
Kategori Katılımcılarının Maratona Dair Performans Değerlendirme ve Önerileri	40
Seyirciler	47
N Kolay 43. İstanbul Maratonu Sanal Koşuları	49
Sanal Koşu Katılımcılarının Demografik Özellikleri	49
Sanal Koşu Katılımcılarının İstanbul Maratonu'na Katılım Durumları	51
Katılımcıların Sanal Koşu'ya Katılma Amacı	51
Sanal Koşu Katılımcılarının Kazanımları	52
Fiziksel Aktivite Seviyesinde Artış	52
İyi Olma Halinin Desteklenmesi	52
Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi	53
Koşu Yardımseverliğinin Yaygınlaşması	53
Şehir ile Kurulan Bağıın Güçlenmesi	54
Sanal Koşu'nun En Önemli Kazanımı	54
Sanal Koşu Katılımcılarının Değerlendirme ve Önerileri	54
Spor İstanbul Gönüllüleri	58
Gönüllülerin Demografik Bilgileri	58
Gönüllülerin Spor İstanbul Etkinliklerine Katılım Durumu	59
Gönüllülerin Kazanımları	60
Gönüllülük Bilincinin Artması	60
İyi Olma Halinin Desteklenmesi	61
Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi	61
Kişisel Becerilerin Gelişmesi	61
Şehir ile Kurulan Bağıın Güçlenmesi	62
Spor İstanbul Gönüllülerinin Spor Turizmine Katkısı	62
Gönüllülerin Maraton Hakkındaki Değerlendirmeleri ve Önerileri	63
Sonuç ve Öneriler	64

Şekiller Listesi

Şekil 1 İstanbul Maratonu Değişim Teorisi	14
Şekil 2 Fuar Katılımcılarının Yaşları	16
Şekil 3 Fuar Katılımcılarının Eğitim Durumu	16
Şekil 4 Fuar Katılımcılarının Gelir Durumu.....	16
Şekil 5 Fuar Katılımcılarının İkamet Ettiği Şehirler.....	17
Şekil 6 Daha önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılım.....	18
Şekil 7 Fuarı Düzenleyen Kuruma Verilen Cevap Oranları.....	18
Şekil 8 Katılımcıların Fuarda Geçirdikleri Süre	19
Şekil 9 Maraton Katılımcılarının Yaşları	24
Şekil 10 Maraton Katılımcılarının Meslekleri.....	25
Şekil 11 Maraton Katılımcılarının Daha Önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılma Sıklıkları.....	26
Şekil 12 Maraton Katılımcılarının Diğer Maratonlara Katılımları.....	26
Şekil 13 Maraton Katılımcılarının Üye Oldukları Tesisler	27
Şekil 14 Maratona İstanbul Dışı Şehirlerden Katılım.....	37
Şekil 15 İstanbul Dışından Katılan Katılımcıların Konaklama Durumları	37
Şekil 16 İstanbul Dışı Katılımcıların Konaklama Süreleri.....	38
Şekil 17 İstanbul Dışı Katılımcıların Konaklama, Yiyecek/İçecek Masrafları	38
Şekil 18 İstanbul Maratonu'nun En Büyük Kazanımı	40
Şekil 19 Sanal Koşu Katılımcılarının Yaşları.....	49
Şekil 20 Sanal Koşu Katılımcılarının Gelir Durumları.....	50
Şekil 21 Sanal Koşu Katılımcılarının Meslekleri	50
Şekil 22 Sanal Koşu Katılımcılarının Maratona Katılma Durumları	51
Şekil 23 Katılımcıların Sanal Koşu'ya Katılma Amaçları.....	52
Şekil 24 Sanal Koşu'nun En Önemli Kazanımı	54
Şekil 25 Spor İstanbul Gönüllülerin Yaşları	58
Şekil 26 Spor İstanbul Gönüllülerin Eğitim Durumu	59
Şekil 27 Spor İstanbul Gönüllülerin Üye Oldukları Tesisler	60

Tablolar Listesi

Tablo 1 Odak Grup Görüşme Bilgileri	13
Tablo 2 Etki ve Performans Değerlendirme Anketleri	15

Yönetici Özeti

Her yıl binlerce atletin ve sporseverin katıldığı, dünyada iki kıta arasında koşulan tek maraton olma özelliğine sahip N Kolay İstanbul Maratonu, Spor İstanbul'un da en önemli etkinliklerindedir. 42K, 15K, 8K Halk Koşusu, Engelli ve Paten kategorileri bulunan N Kolay İstanbul Maratonu'nda katılımcılar, "Yardımseverlik Koşusu" kapsamında sivil toplum kuruluşlarını da desteklemektedir. Bu sene, 43. kez düzenlenen N Kolay İstanbul Maratonu, 7 Kasım 2021 tarihinde yaklaşık 40.000 spor severin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Bu rapor, 43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun yarattığı sosyal etkiyi ölçmek üzere yürütülen çalışmaları kapsamaktadır. Çalışma kapsamında, Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı maraton günü sahada yaptığı gözlem ve birebir görüşmelerden başlayarak Şubat ayı sonuna kadar maraton katılımcılarından veri toplamış, maratonun Değişim Teorisini yöneticiler ile fikir alışverişinden bulunarak hazırlamıştır. Sonrasında hazırlanan etki anketleri ile katılımcıların kazanımları katılımcıların gözünden belirlenmeye çalışılmıştır. Raporunda, 42K, 15K, 8K Halk Koşusu, Engelli, Paten kategorileri ile Sanal Koşu, İyilik Peşinde Koşanlar, 10'lar Klübü, Spor İstanbul Gönüllüleri, İstanbul Maraton ve Spor Fuarı katılımcılarının ve seyircilerin görüşleri ve kazanımları incelenmiştir.

Etki Değerlendirme çalışmaları, 4 - 5 - 6 Kasım'da Dr. Mimar Kadir Topbaş Gösteri ve Sanat Merkezi'nde gerçekleşen İstanbul Maraton ve Spor Fuarı katılımcıları ile başlamıştır. Katılımcıların yarış kitlerini teslim almak için geldikleri fuarı beğendikleri gözlemlenmiştir. Fuar memnuniyet anketine katılanların %85'i fuara katıldığı için memnun olduğunu ve %88'i ise fuara önümüzdeki yıl da katılmak istediğini belirtmiştir. Ayrıca anket sonuçları, katılımcıların fuarı başarılı bulduklarını, spor malzemeleri ve yiyecek-icecek stantlarının ise daha geniş ürün yelpazesi sunması gerektiğini düşündüklerini göstermiştir.

43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun en büyük etkisinin katılımcıların **iyi olma hallerini güçlendirmesi** olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların neredeyse tamamı maraton ile kendilerini **daha iyi hissettiklerini** belirtmiş, büyük bölümü ise **birey olarak daha güçlü hissettiğini, zihinsel ve fiziksel olarak dayanıklılıklarının arttığını** açıklamışlardır. Ayrıca katılımcılara göre N Kolay İstanbul Maratonu'nun kazandırdığı en önemli şey, birey olarak güçlenmeleri olmuştur. Bu durumun, Sanal Koşu katılımcıları, İyilik Peşinde Koşanlar ve Spor İstanbul gönüllüleri için de geçerli olduğu tespit edilmiştir. Örneğin İyilik Peşinde Koşanlar'ın maratonda koşarak bağış topluyor olmaları, onların **iyi olma hallerini** güçlendirmiştir. Ankete katılan 136 İyilik Peşinde Koşan koşucuların %67'sinin koşu yardımseverliğine maraton ile başladıklarını söylemesi, bir diğer önemli araştırma bulgusu olmuştur.

Ayrıca maraton katılımcılarının diğer kazanımlarına bakıldığında katılımcıların maratona hazırlık kapsamında **fiziksel aktivite seviyelerini arttırdıkları**, maraton ile motive olarak daha sonra **başka sportif etkinliklere katılma arzusu** duydukları da tespit edilmiştir.

Örneğin, 42K, 15K, engelli ve paten katılımcılarında **fiziksel aktivite seviyelerinde**, yine 42K ve paten katılımcılarında **sonraki sportif etkinliklere katılma motivasyonunda artış** gerçekleşmiştir. Katılımcılarının yarısından biraz çoğu ise N Kolay İstanbul Maratonu ile **sosyalleşerek**, yeni arkadaşlar edindiklerini, **İstanbul ile bağlarını güçlendirdiklerini** belirtirken, bu iki başlıktaki etkinin yukarıda tartışılan etkiler kadar güçlü olmadığı anlaşılmıştır.

30-31 Ekim 2021 tarihlerinde Türkiye' nin farklı pek çok yerinden 10K ve 15K etaplarında Sanal Koşuya katılan katılımcıların ise tamamına yakınının (%93) Sanal Koşuya katıldıklarından dolayı memnun oldukları, Sanal Koşu öncesi **fiziksel aktivite seviyelerini arttırdıkları**, Sanal Koşu ile **sonraki sportif etkinliklere katılma motivasyonunda artış gerçekleştiğini**, **iyi olma hallerinin desteklediği** (daha iyi hissettikleri, stres seviyelerinin azaldığı, kendileri ile gurur duydukları) ve Sanal Koşu'nun en önemli kazanımı olarak da **birey olarak güçlendiklerini** düşündükleri tespit edilmiştir.

Etki anketine katılan 127 Spor İstanbul gönüllüsünün %71'inin **gönüllülük yapmaya İstanbul Maratonu ile başladıklarının tespiti** önemli bir diğer bulguyken, bu yüzde maratonun **spor gönüllülüğü bilincini geliştirmede ve yaygınlaştırmada** önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Gönüllerde de **iyi olma hali** desteklenirken, diğer gruplardan farklı olarak gönüllülerin maratondaki görevleri ile **organizasyon becerileri, iletişim becerileri, sorun çözme becerileri gibi kişisel becerilerini geliştirdikleri** görülmüştür. Yine gönüllülerin diğer gruplardan daha yüksek oranlarda **sosyalleştikleri ve İstanbul ile bağlarının güçlendiği** de görülmüştür.

43. N Kolay İstanbul Maratonu seyircilerinin de genel olarak maratonu izlemekten dolayı memnun oldukları, maratonun daha fazla gelişmesini ve daha fazla sayıda kişinin maraton seyircisi olarak katılmasını istedikleri görülmüştür. Çalışmada, hem seyirciler hem de maraton katılımcıları arasında seyirci desteğinin güçlenmesi gerektiğini düşünenler olduğu görülmüştür. Gönüllü desteği ise, herkes tarafından memnuniyet ve övgü ile bahsedilirken, seyirci desteğinin eksikliği çalışma bulguları arasında dikkat çekmiştir.

Yüzlerce katılımcının İstanbul ve hatta Türkiye dışından katıldığı N Kolay İstanbul Maratonu'nun **İstanbul'un spor turizminin ve ekonomisinin gelişmesine** de olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, 756 anket katılımcısından 204'ü N Kolay İstanbul Maratonu'na İstanbul dışı şehirlerden katılmış, bu kişilerin %45'i ise otel veya motellerde konaklamıştır. Ayrıca %48'i 2 gecedan fazla kalmış, %48'i 600 TRY'nin üstünde konaklama ile yiyecek / içecek harcaması, %29'u ise 600 TRY'nin üstünde alışveriş harcaması yapmıştır.

Maratonun ayrıca niceliksel olarak incelenemeyen toplumsal kazanımları da mevcuttur. Maraton kültürünün yaygınlaşması ve toplum tarafından benimsenerek desteklenmesi bunların başında gelmektedir. Bu konuda, N Kolay İstanbul Maratonu önemli rol oynarken, yapılan görüşmelerde bu konunun gelişmeye açık bir alan olduğu görülmüştür.

N Kolay İstanbul Maratonu'nun ilk etki raporu olması nedeni ile bu raporun, maratonun hem sonraki etki çalışmaları için aydınlatıcı olacağı hem de paydaşları üzerindeki etkilerini artırmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Spor İstanbul Hakkında

İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret AŞ (Spor İstanbul), 1989 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin iştirak şirketi olarak kurulmuştur. İstanbul halkının fiziksel ve ruhsal sağlığını güçlendirmek ve yeteneklerini geliştirmek için spor tesislerinden yararlanmalarını, spor etkinliklerine aktif olarak katılımlarını önceliklendirmiştir.

Spor İstanbul bugün İstanbul'da yer alan 63 aktif tesisi ile 216,979 üyeye 2.507 çalışanı ile hizmet vermektedir. Ayrıca, Spor İstanbul 595 tam zamanlı ve 35 yarı zamanlı eğitmeni ile 2021 yılı itibarıyla 29 ilçede bulunan 63 tesiste 19 branş ve 8 branşa özgü disiplinlerle yılda ortalama 2,5 milyon kullanım ile 216,979 kişiye eğitim vermiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait spor salonlarını işletmek; sporun her dalında ulusal ve uluslararası nitelikte; teknik, eğitsel, sportif, turistik yarışmalar, festival, sergi, gezi, kamp, konferans, seminer, kurs gibi organizasyonlar düzenlemek; araştırma ve eğitim çalışmaları yapmak öncelikli faaliyetleri arasındadır. Kurulduğu yıldan bu yana spor tesisi işletmeciliği, ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının düzenlenmesi ve gerçekleştirilmesi konularında önemli başarılar ve tecrübeler edinirken 2021 yılında ise açık alanlarda (park,bahçe,vapur vs) ve online olarakta hizmet vermiştir.

Spor İstanbul, sosyal yaşam kalitesinin yükseltilmesi hedefiyle tüm spor tesislerinde kent sakinlerinin çağdaş koşullarda, düzenli ve bilinçli spor yapmasına yönelik çeşitli imkânlar sunmaktadır. Ayrıca Türk sporuna modern bir altyapı kurmak, yeni sporcular kazandırmak ve engelli sporculara imkânlar sağlamak için önemli adımlar atmaktadır.

Kültürden sanata, siyasetten çevreye birçok önemli uluslararası etkinlik ve toplantıya ev sahipliği yapan ve 2010 Avrupa Kültür Başkenti seçilen İstanbul, 2012 yılında da Avrupa Spor Başkenti unvanını almıştır. Satrançtan karateye, basketboldan voleybola, kürekten yelkene, atletizmden masa tenisine, farklı birçok dalda gerçekleştirdiği onlarca uluslararası organizasyon sayesinde kazandığı bilgi birikimi ve organizasyon kabiliyeti ile öne çıkan Spor İstanbul, Türkiye'nin sportif başarılarında aktif rol üstlenmede ve sportif alanlarda ulaşılabilir hizmetler sunmada önemli bir role sahiptir.

Ülkemizin ve İstanbul'un dünyaya tanıtımında özel bir öneme sahip olan, her yıl binlerce atletin ve sporseverin katıldığı İstanbul Maratonu da Spor İstanbul'un organizatörlüğünde devam eden önemli spor etkinliklerindedir.

İstanbul Maratonu Hakkında

Dünyada kıtalararası koşulan tek maraton olma özelliğine sahip ve Altın Kategori'de yer alan NKolay İstanbul Maratonu her yıl geniş katılım gösterilen, ülkemizin en büyük spor organizasyonlarından biridir.

İlk kez 1973 yılında Tercüman Gazetesi tarafından gündeme getirilen Asya'dan Avrupa'ya koşma fikri, 1979 yılında bir grup Alman turistin girişimiyle gerçekleşebildi. 1 Nisan 1979'da köprü üzerinde koşan atletleri görenler, bunun iyi bir 1 Nisan şakası olduğunu düşünmüşlerdi. Yıldan yıla katılımın arttığı İstanbul Maratonu'nun bugünkü kapsamına ulaşması ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin himayesinde organize edilmesiyle sağlandı. Asya-Avrupa Koşusu olarak başlayan maratonun adı daha sonra ki yıllarda Kıtalararası Avrasya Maratonu (Intercontinental Euroasia Marathon) olarak değiştirildi. 2013 yılında ise, maratonun adı dünyanın tüm maratonlarında olduğu gibi, şehrin tanıtımı ve adını ön plana çıkarmak amacı ile İstanbul Maratonu olarak değiştirildi.

İstanbul Maratonu'nun yıllar içinde gelişimi ve bugün olduğu gibi dev bir organizasyona dönüşmesi zorlu bir süreç sonucunda oldu. Yüz bini aşkın sporseverin iki kıtayı dostluk ve centilmenlik duygusuyla birleştirmesi İstanbul Maratonu'nu dünyanın en ilgi çekici maratonu haline getirdi. 40 yılı aşkın tarihi boyunca, karşılaştığı tüm engelleri aşarak gündemdeki yerini korumayı ve dünya çapında daha fazla sporcunun ilgisini çekmeyi başardı. İstanbul Maratonu, Türk atletizmi, uluslararası spor dünyası ve İstanbullular için vazgeçilmez bir spor şöleni havasına kavuştu.

2021 yılında N Kolay 43. İstanbul Maratonu 7 Kasım 2021 tarihinde yaklaşık 54.000 katılımcı ile gerçekleşmiştir.

Sponsorlar

Sponsorlar, İstanbul Maratonu'nun gerçekleşmesine katkı sunan önemli maraton destekleyicileridir. Maratonun sosyal etkisinin artmasına da sundukları aynı ve nakdi destek ile katkıda bulunmaktadır. 2021 yılında 43. düzenlenen İstanbul Maratonu'nun isim sponsoru N Kolay olmuş, maratona nakdi destek sağlamıştır. N Kolay aynı zamanda 2020 yılında gerçekleşen 42. İstanbul Maratonu'nun da isim sponsoru olmuş ve nakdi destek sağlamıştır. 43. İstanbul Maratonu'na nakdi destek sunan bir başka firma ise Orcamp olmuş, Orcamp ayrıca katılımcılara indirim kodu ve genel klasman ödülleri de destek sunmuştur. Benzer şekilde Aftershokz, dereceye giren sporculara kulaklık ödülü ve tüm katılımcılara online alışveriş indirimi desteği vermiştir.

Nakdi destek veren Migros ve Hepsi Burada aynı zamanda sporculara Migros ve Hepsi Burada indirimleri de sunmuştur. Tchibo da 37 maraton koşucusuna özel ödül ve tüm katılımcılara 25 tl indirim ile destek vermiştir. Sanal Koşu App hizmet desteği Rooners tarafından karşılanırken, İGA Pass, 15 özel pasaportluk ödülü, 8 adet özel kupa ve Meet&Greet ödülü, tüm katılımcılara %10 indirim ve 2850 yabancı koşucu için track fast hizmeti sunmuştur.

Maratonun hizmet sponsoru olan Swisotel ise basın toplantısı mekan ve kahvaltı organizasyonuna destek vermiş, sporculara Swisotel'de kullanılacak %25 indirimli masaj sunarken, bir diğer hizmet sponsoru Ford maratona 3 adet otomobil desteği vermiştir.

Red Bull, Hamidiye Su ve Kızılay sağladıkları 48.000 Adet Red Bull, 160.000 Adet 330 Cc su ve 40.000 adet maden suyu ile tedarik desteği verirken, Züher 23.000 adet kakaolu fındıklı meyve tatlısı ve 50.000 adet %25 indirim kodu sağlamıştır. Amazfit, 29 adet kol saati, WUP ise 10.200 adet sporcu jeli ve tüm katılımcılar %50 indirim kodu sağlamıştır.

Metro Fm ise maratonun radyo sponsoru olmuş, maratona canlı yayın röportajları, 15k finish dj desteği ve 3 adet dj talk desteği ile katkı sunmuştur.

Diğer Paydaşlar

Sponsorların yanı sıra İstanbul Maratonu'nun etkisi üzerinde rol oynayan diğer paydaşlar aşağıdaki gibidir:

- Zabıta
- Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
- Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
- İtfaiye Dairesi Başkanlığı

- Trafik Şube Müdürlüğü
- Atık Yönetimi Müdürlüğü
- Acil Yardım ve Cankurtarma Şube Müdürlüğü
- Afet Koordinasyon Merkezi Şube Müdürlüğü
- Yeşil Alan ve Tesisler Yapım Şube Müdürlüğü
- Enerji Yönetimi ve Aydınlatma Şube Müdürlüğü
- İETT İşletmeleri
- İski Genel Müdürlüğü
- İspark İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi
- İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi
- Metro İstanbul Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
- İstanbul Şehir Hatları Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

Çalışmanın Metodolojisi

N Kolay 43. İstanbul Maratonu'nun sosyal etki izleme-değerlendirme çalışmaları, faaliyet ekipleri ile yapılan görüşmeler ile maratona katılan farklı katılımcı gruplarının belirlenmesi ile başlamıştır. Sonrasında, ilgili literatür taranmıştır. Çalışmanın veri toplama süreci; maraton süresince yapılan gözlemleri, maratona izleyen seyirciler ile yapılan birebir görüşmeleri, maraton sonrası katılımcılar ile yapılan odak grup görüşmelerini ve sonrasında katılımcılara uygulanan etki ve memnuniyet anketlerini kapsamaktadır. Anket çalışmasında kullanılan göstergeler belirlenirken “geçerlilik” ve “erişebilirlik” kriterleri göz önünde bulundurularak bu göstergelere ilişkin niteliksel ve niceliksel bilgi toplanmıştır.

İstanbul Maratonu'nun sosyal etkisi; maraton koşucuları, engelliler, patenciler, İyilik Peşinde Koşanlar, 10'lar Kulübü, Spor İstanbul gönüllüleri, maraton seyircileri ve Sanal Koşu katılımcıları olmak üzere yedi kategoride incelenmiştir. Koşucular, parkur mesafelerine göre 8K, 15K, 42K olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Maraton kapsamında düzenlenen Sanal Koşu ise farklı illerdeki ve ülkelerdeki koşucuların buldukları yerden maraton heyecanına ortak olabilmeleri için düzenlenmektedir. İyilik Peşinde Koşanlar, maratonun farklı kategorilerinde koşarak bağış toplayan katılımcılardır. 10'lar kulübü maratonu en az on kez tamamlayan maraton koşucularının yer aldığı kulüptür.

Etki değerlendirme analizi sürecinde yararlanılan araçlar aşağıda detaylandırılmıştır.

1. Mevcut bilgilerin taranması ve toplanması

- Spor İstanbul web sitesi
- N Kolay 43. İstanbul Maratonu web sitesi
- Spor İstanbul'un tuttuğu istatistik veriler
- Mevcut ulusal ve uluslararası araştırmalar ve anketler

2. Gözlem ve Birebir Görüşmeler

4 Kasım 2021 tarihinde İstanbul Spor ve Maraton Fuarı ziyaret edilerek gözlem yapılmış, 10 fuar katılımcısı ve iki Spor İstanbul çalışanı ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde, katılımcılara fuar **hakkındaki izlenimleri**, **fuarda beğendikleri noktalar** ve fuarın geliştirilmeye açık yönleri sorulmuştur.

Ayrıca N Kolay 43. İstanbul Maratonu'nun etkilerini incelemek amacıyla 7 Kasım 2021 tarihinde Eminönü, Gülhane Parkı, Sultanahmet Meydanı ve Yenikapı noktalarında gözlem yapılmıştır. Aynı gün bu noktalarda yer alan 17 maraton seyircisi ile birebir görüşmeler yapılmış, seyircilerin maraton hakkındaki görüşleri alınmıştır.

3. Odak Grup Görüşmeleri

İstanbul Maratonu katılımcılarının izlenimleri ve maratondan elde ettikleri kazanımlar hakkında derinlemesine veri toplamak için faydalanıcı grupları ile 16 Kasım - 16 Aralık 2021 tarihleri arasında Zoom platformu üzerinden yaklaşık 1-1,5 saat süren odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Tablo 1 Odak Grup Görüşme Bilgileri

Odak Grup Tarihi	Katılımcı Grubu	Odak Grup Katılımcı Sayısı
16.11.2021	10'lar Klübü	8
22.11.2021	Sanal Maraton Katılımcıları	5
30.11.2021	Engelli Maraton Katılımcıları	5
02.12.2021	15K Maraton Katılımcıları	8
08.12.2021	Halk Koşusu Katılımcıları	3
16.12.2021	İyilik Peşinde Koşanlar	7

Yapılan odak grup görüşmeleri sonrasında maratonun katılımcıları üzerinde yarattığı değişimleri ortaya çıkarmak üzere etki ve performans değerlendirme anketleri hazırlanmıştır. Görüşmelere ek olarak ilgili literatür incelenmiş, birim yöneticileri ile görüşülerek etki ve performans değerlendirme anketleri hazırlanmıştır.

4. Etki ve Performans Değerlendirme Anketleri

Odak grup görüşmeleri, değişim göstergelerinin tanımlanmasına hizmet etmiş ve görüşmelerden elde edilen veriler etki ve performans değerlendirme anketlerine girdi

sağlamıştır. Bununla beraber etki değerlendirme anketlerinin oluşturulma sürecinde aşağıdaki akademik çalışmalardan da faydalanılmıştır:

- Christopher Hautbois, Mathieu Djaballah & Michel Desbordes (2020) The social impact of participative sporting events: a cluster analysis of marathon participants based on perceived benefits, *Sport in Society*, 23:2, 335-353, DOI: 10.1080/17430437.2019.1673371
- Taylor, P., Davies, L., Wells, P., Gilbertson, J., & Tayleur, W. (2015). A review of the social impacts of culture and sport.
- Ribeiro, T. M., Correia, A., Biscaia, R., & Figueiredo, C. (2018). Examining service quality and social impact perceptions of the 2016 Rio de Janeiro Olympic Games. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*.
- Düz, S. ve Açak, M. (2018). Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5 (9), 74-8

Yapılan bu çalışmalar sonucu, maraton faydalanıcı grupları için aşağıdaki göstergeler belirlenmiştir:

1. Maraton öncesi fiziksel aktivite seviyesinde artış
2. Maraton sonrası fiziksel aktivite gerçekleştirme motivasyonunda artış
3. Maraton sonrası sportif etkinliklere katılma motivasyonunda artış
4. Potansiyelini Keşfetme
5. Özsaygının gelişmesi
6. İyi olma halinde artış
7. Sosyal iletişimin ve sosyal hayatın gelişmesi
8. Engelli atletlerin spor etkinliklerine katılımlarının artması
9. Engelli atletlerin profesyonel olarak gelişmeleri
10. İstanbul ile kurulan bağın güçlenmesi
11. Kollektif koşu yardımseverliliğinin gelişmesi
12. Maraton kültürünün gelişmesi

Bu göstergelere ek olarak, maratonun performans değerlendirilmesi de yapılmak istenmiş, ilgili birim yöneticileri ile görüşmeler yapılarak, memnuniyet soruları oluşturulmuştur. Hazırlanan etki ve memnuniyet anketleri, maraton katılımcıları ile SMS yoluyla paylaşılmıştır:

Tablo 2 Etki ve Performans Değerlendirme Anketleri

Anket	Mevcut Kayıtlı Üye Sayısı	Anketi Dolduran Kişi Sayısı	Geri Dönüş Oranı (%)
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı Memnuniyet Anketi	18,943	800	4,2
42K Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi	5,003	253	5
15K Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi	8,911	301	3,3
Halk Koşusu Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi	18,508	183	1
Engelli Maraton Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi*	15	2	13
Patent Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi	100	19	19
Sanal Maraton Katılımcıları Etki ve Memnuniyet Anketi	2,552	115	4,5
Maraton Gönüllüleri Etki ve Memnuniyet Anketi	1,300	127	9,7

* Anket sonuçları geneli temsil etme kriterlerini taşımadığı için değerlendirilmeye alınmamıştır.

Çalışmanın Kısıtları

Çalışmanın temel kısıtı, katılımcıların odak grup ve etki anketlerine geri dönüşlerinin az olmasıdır.

Değişim Teorisi

Değişim Teorisi bir etkinliğin faaliyetleri ile nihai amacı arasında nedensellik bağlarını kurmaya yarayan, etkinliğin aktiviteleri ile nasıl değişim yarattığını gösteren bir yol haritasıdır. Aynı zamanda Değişim Teorisi, etkinliğin yarattığı bireysel ve toplumsal seviyedeki değişimleri en basit ve ayrıntılı biçimde iç ve dış paydaşlara iletmek için kullanılan bir iletişim aracıdır.

Bu kapsamda, Spor İstanbul Stratejik Ortaklık bölümü yöneticilerinin katılımıyla hem bugüne kadar yapılanlar hem de gelecek planları ışığında İstanbul Maratonu'nun Değişim Teorisi'ni hazırlama çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, İstanbul Maratonu'nun Değişim Teorisi oluşturulmuş, üst yönetim ile yapılan bir değerlendirme toplantısı ile Teori son halini almıştır (Bkz. Şekil 1).

Değişim Teorisi'nde, İstanbul Maratonu'nun nihai amacı Türkiye'de ve İstanbul'da maraton kültürünün tanınmasını, benimsenmesini sağlamak ve maraton kültürünü geniş kitlelere yaymak olarak tanımlanmıştır. Nihai amacı gerçekleştirmek için ise Spor İstanbul'un hedefleri aşağıdaki gibidir:

- Spor yapma alışkanlığını yaygınlaştırmak
- Kolektif koşu kültürünü tanıtmak
- Bilinçli spor izleyicisi sayısını artırmak
- Profesyonel sporcuların mesleki gelişimlerine katkı sağlamak
- Rekreatif koşucu sayısını arttırmak
- Informel koşu gruplarının ve master atlet grup sayılarının artması
- Spor gönüllüğünün gelişimine katkı sağlamak
- Spor ve İstanbul'u özdeşleştirecek etkinlikler düzenlemek
- İstanbul'un spor turizmini desteklemek

Bu hedeflere ulaşmada ise İstanbul Spor ve Maraton Fuarı, maratonun farklı kategorileri ve ilgili etkinlikleri gibi pek çok farklı faaliyet tasarlanmıştır.

Tüm N Kolay İstanbul Maratonu faaliyetleri ile fiziksel aktivite seviyesinin artması, iyi olma halinin desteklenmesi, profesyonel sporcuların mesleki olarak gelişmeleri, gönüllülük bilincinin artması ve yaygınlaşması, İstanbul'un spor turizminin gelişmesi, katılımcıların şehirleri ile kurdukları bağın güçlenmesi gibi değişimler/sonuçlar yaratma hedefindedir.

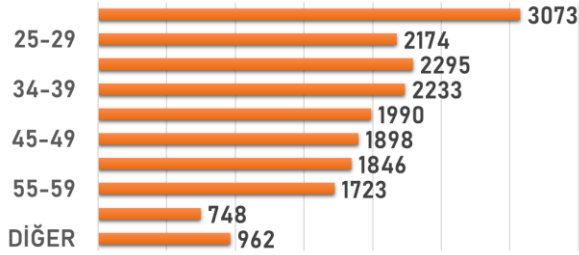
Raporun devam eden bölümlerinde, maratonun katılımcıları üzerinde yarattığı değişimler, yürütülen etki değerlendirme çalışması ile detaylı bir şekilde incelenmektedir

Şekil 1 İstanbul Maratonu Değişim Teorisi

42K Koşusu	Maraton ile ilgili farkındalığın ve bilgi seviyesinin artması	Fiziksel aktivite seviyesinin artması	Spor yapma alışkanlığını yaygınlaştırmak	Türkiye'de ve İstanbul'da maraton kültürünün tanınmasını, benimsenmesini sağlamak ve maraton kültürünü geniş kitlelere yaymak
15K Koşusu				
8K Halk Koşusu	Spor yapma bilincinin ve farkındalığının artması		Kolektif koşu kültürünü tanıtmak	
Çocuk Maratonu	Sosyal iletişimin ve sosyal hayatın gelişmesi	İyi olma halinin desteklenmesi (Bireyin güçlenmesi)	Bilinçli spor izleyicisi sayısını artırmak	
Paten Koşusu				
Sanal Koşu	Rekreatif katılımcıların kendilerini geliştirebilecekleri ortam ve imkanlara erişebilmeleri	Profesyonel sporcuların mesleki olarak gelişmeleri	Profesyonel sporcuların mesleki gelişmelerine katkı sağlamak	
Ödüller			Rekreatif koşucu sayısını arttırmak	
			İnformel koşu gruplarının ve master atlet grup sayılarının artması	
		Şehir ile kurulan bağın güçlenmesi	Spor ve İstanbul'u özdeşleştirecek etkinlikler düzenlemek	
	Kolektif koşu yardımseverliği ile ilgili farkındalığın artması	Gönüllülük bilincinin artması ve yaygınlaşması	Spor gönüllülüğünün gelişimine katkı sağlamak	
	Gönüllülerin uluslararası etkinlik yönetimi yetkinliklerinin artması			
	Spor turizmi ile ilgili farkındalığın artması	İstanbul'un spor turizminde yerinin güçlenmesi	İstanbul'un spor turizmini desteklemek	

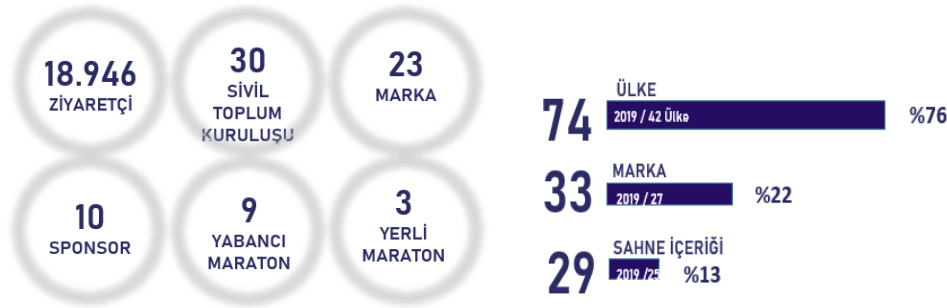
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı

N Kolay 43. İstanbul Maratonu katılımcıları, yarış kitlerini Maraton Fuarı'ndan teslim almışlardır. Maraton Fuarı, 4 - 5 - 6 Kasım'da Dr. Mimar Kadir Topbaş Gösteri ve Sanat Merkezi'nde gerçekleşmiştir. Fuarı yaklaşık 18.946 kişi ziyaret etmiştir.

N Kolay 43. İstanbul Maratonu'ndan hemen önce gerçekleştirilen İstanbul Maraton ve Spor Fuarı'nda çeşitli spor etkinlikleri, sahne gösterileri, özel şovlar gerçekleştirilmiş ve birçok spor markası stant kurmuştur. Ayrıca fuarda, sponsorların, gönüllülerin koşarak destek verdiği 30 sivil toplum kuruluşunun ve 3 yerli, 9 yabancı maratonun standları da yer almıştır.

2019 yılında verilerine göre, 2021 yılında fuara hem katılımın arttığı hem de fuarın içeriğinin zenginleştiği görülmüştür.

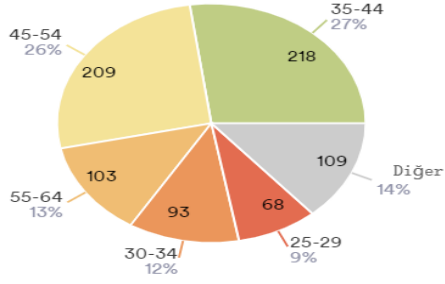
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı Ziyaretçilerinin Demografik Profili

İstanbul Spor ve Maraton Fuarı'nın ziyaretçi profilini çıkarmak ve ziyaretçilerin fuar ile ilgili değerlendirmelerini analiz edebilmek için 6 Kasım-6 Aralık 2021 tarihleri arasında uygulanan fuar performans değerlendirme anketinin verileri incelenmiştir.

Bu kapsamda, 20 Aralık 2021 - 10 Ocak 2022 tarihleri arasında 18,943 fuar ziyaretçi ile memnuniyet anketi SMS vasıtasıyla iletilmiş; 800 ziyaretçi ankete geri dönüş yaparak, anket sorularını cevaplamıştır.

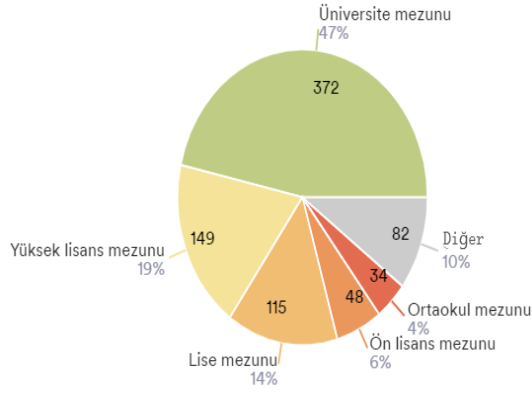
Anket verilerine göre, ziyaretçilerin büyük bir bölümünün (%69) erkek, 35 yaş ve üstü (%66), evli (%54) oldukları görülmüştür. Ayrıca ziyaretçilerin %1'i yabancı uyrukludur. Yabancı ziyaretçilerin üçü Rus, ikisi Kazakistan, diğer ikisi Azerbaycanlı iken, diğer yabancı ziyaretçiler Amerika, İngiltere ve Fas vatandaşlarıdır.

Şekil 2 Fuar Katılımcılarının Yaşları

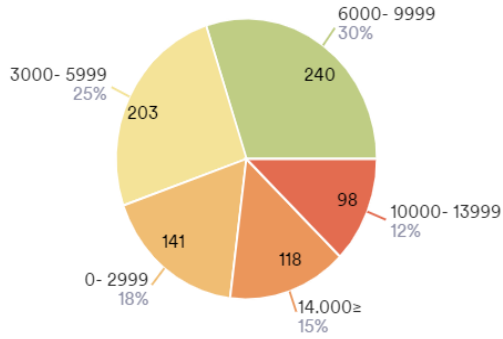

Fuar ziyaretçilerinin %57'sinin gelir durumu 6,000 TL ve üstüdür. Ziyaretçilerin %66'sı ise lisans ve üstü eğitime sahiptir.

Şekil 3 Fuar Katılımcılarının Eğitim Durumu

Şekil 4 Fuar Katılımcılarının Gelir Durumu

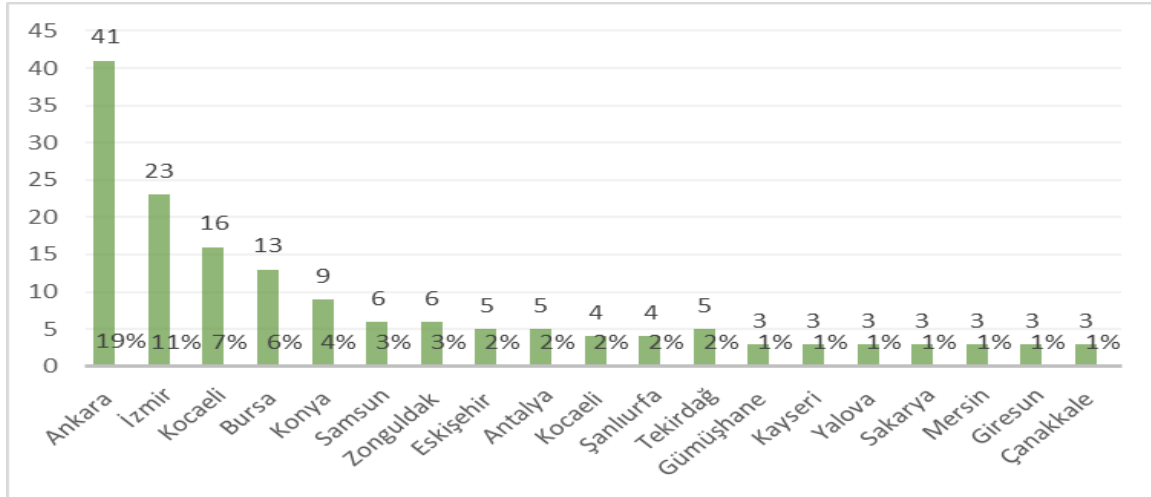

Ziyaretçilerin %28'si (n=227) ücretli/maaşlı çalışan olduğu, %15'inin emekli olduğu, %11'inin yönetici, %9'unun ise avukat, doktor, mühendis vb. gibi nitelikli uzman olduğu görülmüştür. Geriye kalan ziyaretçilerin ise %30'u farklı meslek kollarında çalışırken, %7'si ise çalışmamaktadır.

Ayrıca ziyaretçilerin %28'i (n=217) fuara İstanbul dışı şehirlerden katılmışlardır. Bu ziyaretçilerin %19'u Ankara'dan, %11'i İzmir'den, %7'si Kocaeli'nden, %6'sı Bursa'dan, %4'ü Konya'dan gelmişlerdir. %1 katılımcı Samsun ve Zonguldak'tan, %2'si ise Eskişehir, Kocaeli, Şanlıurfa, Tekirdağ, Gümüşhane, Kayseri, Yalova, Sakarya, Mersin, Giresun ve Çanakkale'den gelmişlerdir.

İstanbul'dan katılan ziyaretçilerin ise %12'si Kadıköy, %6'sı Üsküdar, diğer bir %6'sı Küçükçekmece, %5 ziyaretçi ise Bakırköy ve Maltepe'de ikamet etmektedir.

Şekil 5 Fuar Katılımcılarının İkamet Ettiği Şehirler

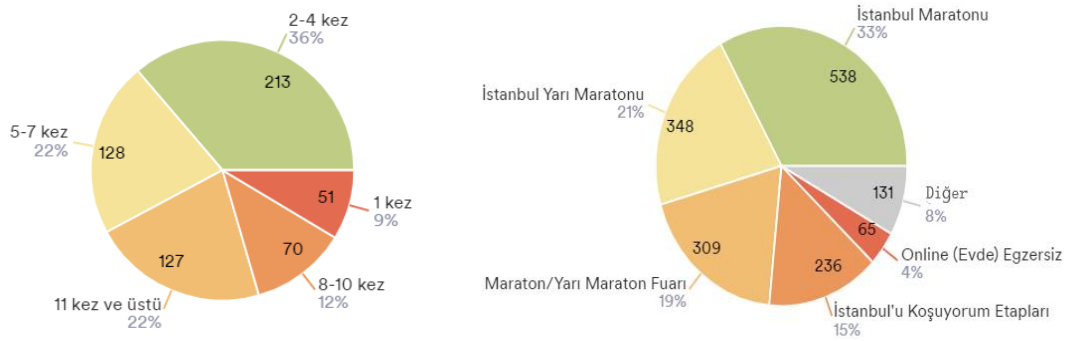

800 ziyaretçinin 14'ü (%2) bir engeli olduğunu belirtmiştir. 7 ziyaretçinin kronik, 3 ziyaretçinin ortopedik, birer ziyaretçinin ise görme, işitme gibi farklı engelleri bulunmaktadır.

Ziyaretçilerin Daha Önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılımları

800 ziyaretçinin büyük bir bölümünün (%74) daha önce bir Spor İstanbul etkinliğine katıldığı tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin %22'sinin Spor İstanbul etkinliklerine 11 kere ve üstü katıldığı bulgusu dikkat çekicidir. Daha önce Spor İstanbul etkinliklerine katılan ziyaretçiler sırasıyla İstanbul Maratonu'na (%33), İstanbul Yarı Maratonu'na (%21), Maraton Fuarı'na (%19) ve İstanbul'u Koşuyorum Etapları'na (%15) katılmıştır.

Şekil 6 Daha önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılım

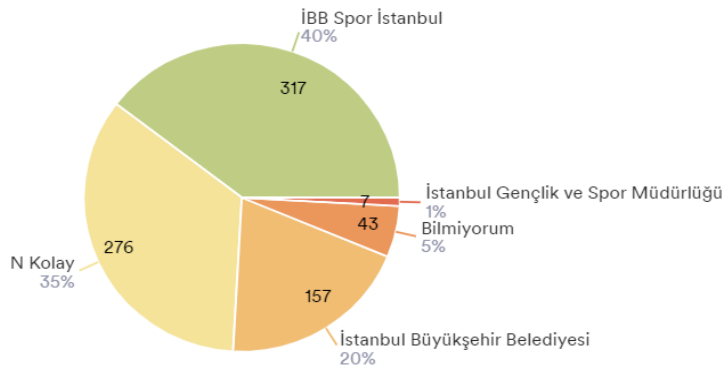

Dikkat çeken bir diğer bulgu ise 111 (%14) ziyaretçinin Spor İstanbul tesislere üye olmalarıdır. 111 kişinin %17'si Maltepe Sahil Spor Tesisine, %7'si Bahçelievler Yüzme Havuzuna, diğer bir %7 Fatih Spor Kompleksine, %6 Tuzla Kafkale Spor Kompleksine, %4'ü ise Kartal Hasan Doğan Spor Kompleksine üyedir. Geriye kalan ziyaretçiler ise farklı tesislere gitmektedirler. Üye olmayan ziyaretçilerin %65'i ise bir Spor İstanbul tesisine üye olabileceğini düşünmektedir. Üye olamayacağını söyleyen ziyaretçiler ise üye olmama sebeplerini, İstanbul'da ikamet etmemeleri, vakitlerinin olmaması, koşmayı tercih etmeleri, farklı spor klüp/tesislere üye olmaları, tesislerin ikamet adresine uzak olması olarak açıklamışlardır. Tesislerin kalabalık olduğunu ve bu sebeple üyelik düşünmediğini belirten ziyaretçiler de bulunmaktadır.

Ziyaretçilerin Fuar Hakkındaki Bilgileri ve Fuara Katılma Sebepleri

Ziyaretçilerin %57'si daha önce Maraton Fuarı'na katılmış ve bu kişilerin %54'ü daha önce katıldıkları fuara göre bu seneki fuarı daha başarılı bulduklarını paylaşmışlardır. Öte yandan, fuarı düzenleyen kurum sorulduğunda, ziyaretçilerin %40'ünün İBB Spor İstanbul cevabı verdiği, %35'inin ise maratonun ana sponsoru olan N Kolay'ı, %20'sinin ise İBB'yi düzenleyici kurum olarak gördüğü anlaşılmıştır.

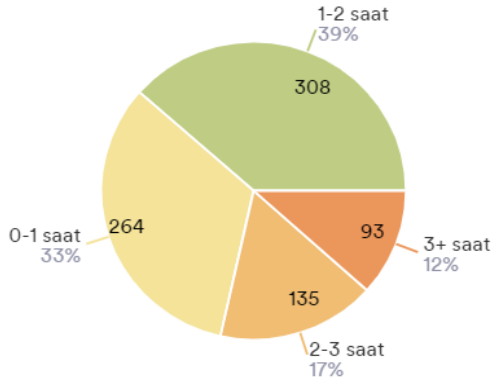
Şekil 7 Fuarı Düzenleyen Kuruma Verilen Cevap Oranları

Ziyaretçilerin %30'u fuarı sosyal medyadan, %16'sı arkadaşından, %15'i e-posta yolu, %14'ü SMS, %9'u yazılı ve sözlü medyadan duyduğu belirtirken, geriye kalan ziyaretçiler fuarı billboardlardan, sivil toplum kuruluşlarından, stant ve saha çalışmalarından, işyerinden, akrabalarından ve okuldan duyduğunu paylaşmıştır.

Ziyaretçilerin %45'i fuara maraton kitini almak, %24'ü gezmek, %15'i alışveriş yapmak, %11'i sahne etkinliklerine katılmak için fuara geldiklerini belirtmişlerdir.

Şekil 8 Katılımcıların Fuarda Geçirdikleri Süre

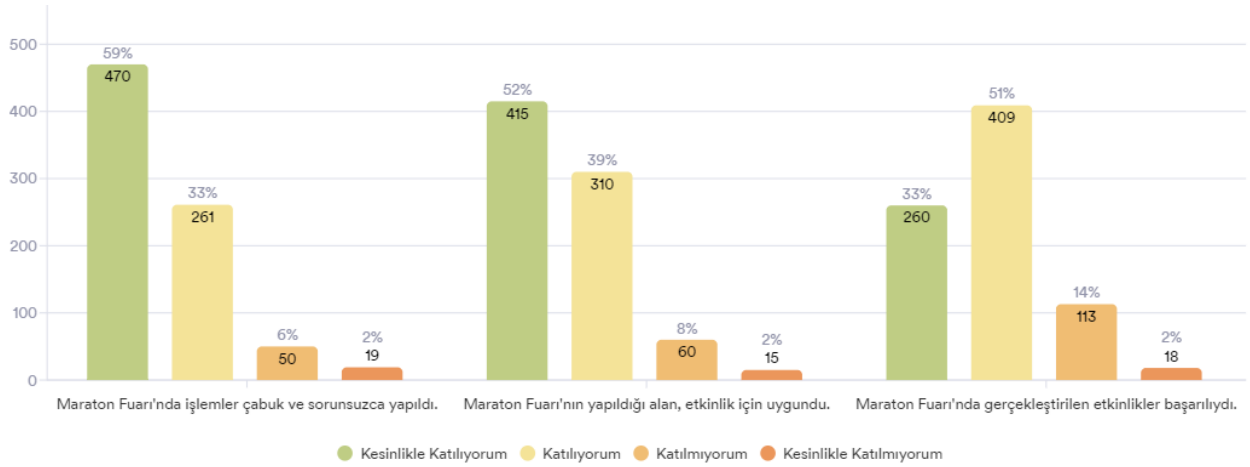

Ziyaretçilerin fuar alanında çoğunlukla bir veya iki saat geçirdikleri görülmüş, %68'inin aktivite alanlarını, %64'ünün sahne programlarını iyi olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir. Tamamına yakını (%91) maraton kitini kolay aldığını belirtirken, ziyaretçilerin %42'si fuarda alışveriş yapmıştır.

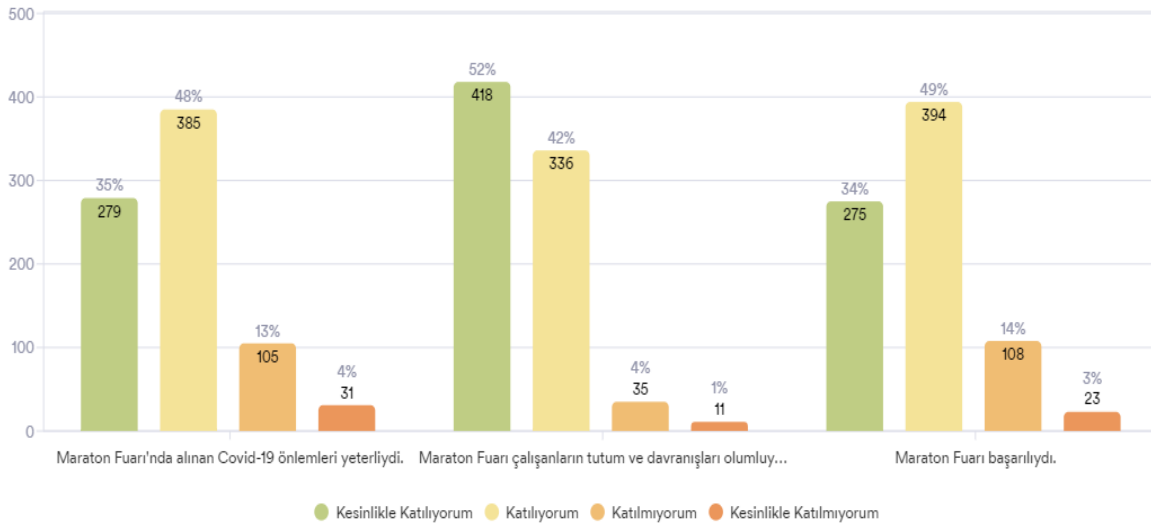
İstanbul Spor ve Maraton Fuarı Ziyaretçilerinin Performans Değerlendirme ve Önerileri

İstanbul Spor ve Maraton Fuarı'nda fuar katılımcısı ile yapılan görüşmelerde, fuar katılımcılarının fuara kitlerini teslim almak için geldikleri, fuarı ise kitlerini almak için geldiklerinde gezdiklerini görülmüştür. Yapılan görüşmelerde katılımcıların tamamı fuarı beğendiklerini belirtmiş, yine katılımcıların çoğu böyle bir fuara ilk kez geldiklerini paylaşmıştır. Örneğin, bir katılımcı fuarı çok beğendiğini, gezmekten henüz kit noktasına ulaşamadığını paylaşmıştır. Diğer bir deyişle, katılımcıların hepsinin fuara geldiklerini için memnun oldukları gözlemlenmiştir.

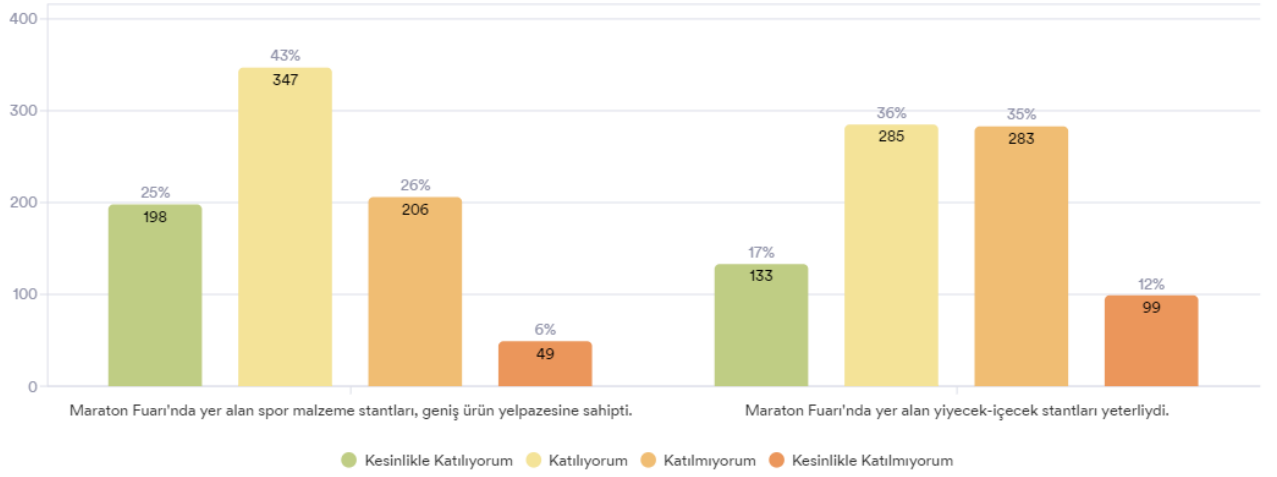
Ayrıca anket çalışmasına katılan ziyaretçilerin %68'i fuardaki aktivite alanlarını, %64'ü sahne programlarını iyi ve çok iyi olarak değerlendirmişlerdir. Ziyaretçilerin neredeyse tamamı fuardaki işlemlerin çabuk ve sorunsuz yapıldığını (%92), fuar alanının etkinlik için uygun olduğunu (%91) ve fuardaki etkinliklerin başarılı olduğunu (%84) düşünmektedir.

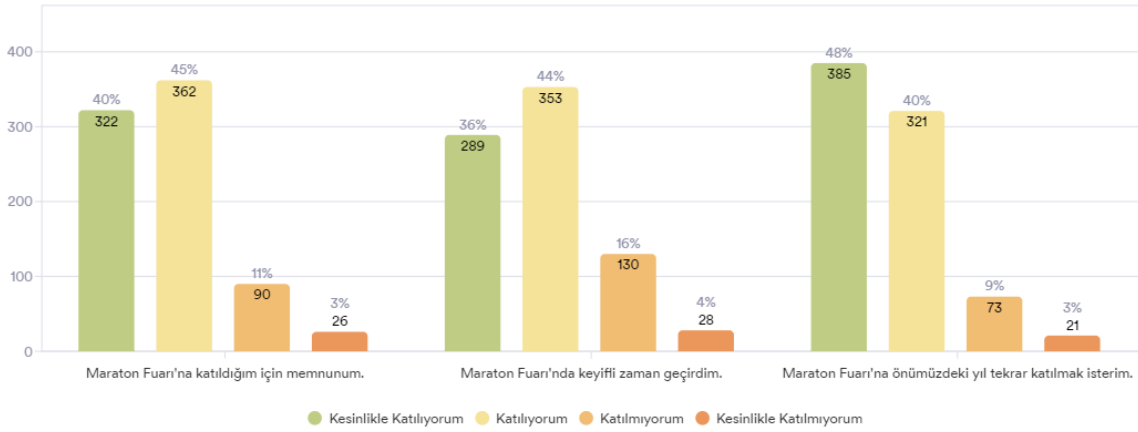
Bununla beraber ankete katılan ziyaretçilerin tamamına yakını (%94) maraton fuarı çalışanlarının tutum ve davranışları olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Yine büyük bir bölümü (%83) fuarda alınan Covid-19 önlemlerini yeterli, maraton fuarını ise genel olarak başarılı (%84) bulmuştur. Birebir yapılan görüşmelerde de yurtdışındaki fuarlara da katılmış olan katılımcılar, maraton fuar personelinin desteğinin ve fuar organizasyonunun daha iyi olduğunu gözlemlediklerini dile getirmişlerdir. Yurtdışına kıyasla katılımcı STK sayısının daha fazla olduğunu ve fuarın genel hijyen koşullarını da iyi bulduklarını paylaşmışlardır.

Fuar anketinde geliştirilmesi gereken alanlar olarak ortaya çıkan standlar ile ilgili memnuniyet yüzdelerine bakıldığında; spor malzemeleri stantlarının geniş ürün yelpazesi sunduğunu düşünenlerin oranının %68, yiyecek-icecek stantlarını yeterli bulanların ise %53 olduğu görülmüştür. Öte yandan, sivil toplum kuruluşlarının standlarını ziyaretçilerin %87'si yeterli bulmuştur.

Fuar alanında yapılan gözlemler, birebir görüşmeler ve memnuniyet anketi sonucu ziyaretçilerin genel olarak fuara katılmaktan memnun olduklarını göstermiştir. Ankete katılanların %85'i fuara katıldığı için memnun olduğunu, %80'i fuarda keyifli zaman geçirdiğini, %88'i ise fuara önümüzdeki yıl da katılmak istediğini belirtmiştir.

Hem yapılan birebir görüşmelerde hem de anket çalışmasında, katılımcılar fuar ile ilgili öneri ve taleplerini de paylaşmışlardır. Öte yandan, anket çalışmasına katılan fuar ziyaretçileri aşağıdaki önerileri iletilmişlerdir:

- yarış kitlelerinin teslim öncesi çalışır vaziyette olduklarının kontrolünün yapılması
- maratona özgü hediyelik eşya ürünlerinin sunulması
- yiyecek-içecek (vegan ve sağlıklı ürünler vb. sunulduğu) stantlarının arttırılması
- spor ürünleri stantlarının arttırılması
- uluslararası spor markalarının stantlarının arttırılması
- yeni spor dallarının tanıtımının yapılması,
- ünlü sporcuların katılımının sağlanması
- maraton koşu alanının tanıtımının yapılması, maraton ve parkur hakkında bilgi içerikleri anlatımların sunulması

- fuarın tanıtımının daha fazla yapılması
- Anadolu yakasından katılacak ziyaretçiler için ulaşım kolaylığının sağlanması
- fuar alanı dışında korunaklı oturma alanlarının bulunması
- fuarın dış alanının daha aktif kullanılması ve dış alanda da etkinliklerin düzenlenmesi

Tüm bunlara ek olarak, fuar katılımcılarının bazıları fuar tanıtımının geliştirilmesi gerektiği kanaatindedir:

“Tanıtım yeterli değildi bence. Ben etkinlikleri takip etmesem haberdar olmazdım.”

“Maraton fuarından haberim olmadı sadece kiti almak için gittiğimde, fuarı gördüm fakat kapanyordu.”

“Fuar zamanının duyurusunun daha önceden yapılması ve sosyal medya ve ulusal medyada fuardan bahsedilmesini gerekli buluyorum. Koşu sporuna uzak olan insanların da fuara çekilmesini önemsiyorum.”

Yine fuarın, maraton hakkında katılımcıları bilgilendirmek için önemli bir alan sunduğunu, maraton günü yaşanan yönlendirme sorunlarının fuarda verilecek bilgilendirmeler ile azaltılabileceğini düşünen katılımcılar da bulunmaktadır. Benzer şekilde, fuarı bir spor festivaline dönüştürülmesi ve şehrin tamamına bu kültürün yayılması için çalışmalar yapılması da öneriler arasında yer almıştır.

Katılımcı Bazlı Etki Analizleri

N Kolay 43. İstanbul Maraton Kategori Katılımcıları

7 Kasım 2021 tarihinde gerçekleşen N Kolay 43. İstanbul Maratonu 42K, 15K, Paten, Engelli ve Halk Koşusu kategorilerinde gerçekleşmiştir. Katılımcıların kazanımlarını analiz etmek üzere tüm bu kategorilerde yer almış katılımcıları temsilen eden kişiler ile öncelikle Kasım-Aralık aylarında odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Görüşme verilerine ve ilgili literatüre de dayanarak, maraton etki ve memnuniyet anketleri hazırlanmıştır. Anketler, demografik sorular, etki soruları ve memnuniyet sorularından oluşmaktadır.

Anketler her bir grup ile Ocak-Şubat 2022 tarihleri arasında paylaşılmıştır. Bu süre zarfında toplam 32,537 katılımcı ile anketler paylaşılmış, toplam 759 katılımcı ankete geri dönüş yapmıştır.

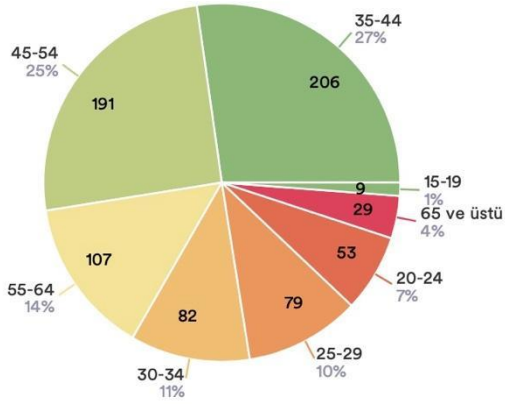
Engelli etki ve memnuniyet anketi sadece 2 kişi tarafından doldurulduğu için bu kategori anketleri değerlendirilmeye alınmamıştır. Engelli kategorisi etki ve memnuniyet bölümleri için odak grup görüşmesinden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, 253 42k katılımcısının, 301 15k katılımcısının, 183 Halk Koşusu ve 19 paten katılımcısının anketleri analiz edilmiştir.

Bu bölümde öncelikle 42K, 15K, Paten ve Halk Koşusu kategorileri katılımcılarının demografik bilgileri paylaşılacak, ilerleyen bölümlerde ise katılımcı kazanımları kategori bazlı sunulacaktır

Maraton Kategori Katılımcılarının Demografikleri

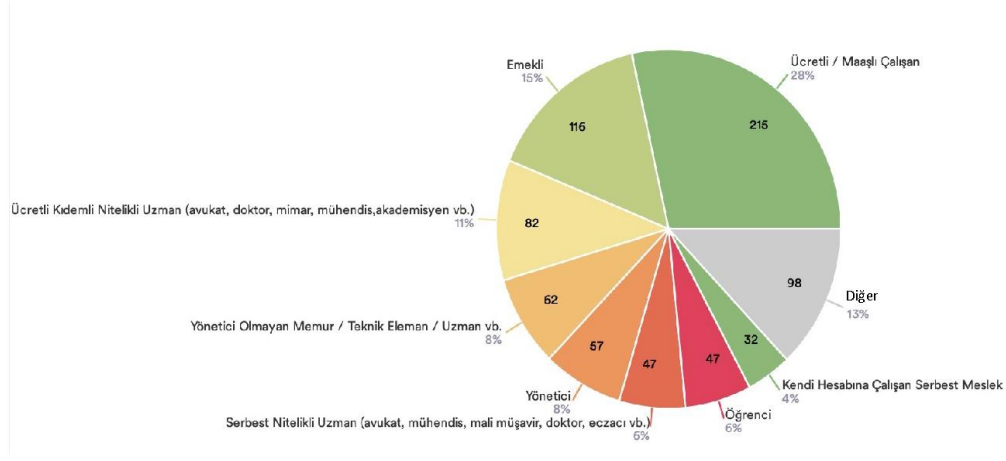
42K, 15K, Paten, Engelli ve Halk Koşusu kategorilerinde maraton anketine geri dönüş yapan 756 katılımcının büyük bir bölümünü %73'ü (n=546) erkek katılımcılar oluşturmuştur. Maraton katılımcılarının neredeyse tamamı (%99) Türkiye vatandaşı; %1'i ise İran, Fas, Kazakistan, Ukrayna, Çad, Cezayir Trinidad ve Tobago, Kırgızistan, Azerbaycan olmak üzere yabancı ülke vatandaşıdır. Anket katılımcılarının %27'si 35-44, %25'i 45-54, %14'ü 55-64, %11'si ise 30-34 yaş aralığındadır.

Şekil 9 Maraton Katılımcılarının Yaşları

756 katılımcının %55'i evli olduğu, %65'inin 0-9999, %17'sinin 100000-139999, ve diğer bir %17'sinin 14000 ve üzeri gelire sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların %70'i üniversite ve üstü eğitime sahipken, %30'u ilkökul, ortaokul, lise ve ön lisans mezunudur. Katılımcıların eğitim düzeyinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan katılımcıların meslekleri çeşitlilik sergilerken, %28'inin ücretli/maaşlı çalışan, %15'inin emekli, %11'inin avukat, mühendis, doktor gibi nitelikli uzman olduğu görülmüştür.

Şekil 10 Maraton Katılımcılarının Meslekleri

756 maraton katılımcısından 8 kişi engeli olduğunu belirtmiştir. Bu katılımcıların ortopedik, işitme ve kronik engeli vardır.

Katılımcılara maratonu düzenleyen kurum sorulduğunda, %41'i İBB Spor İstanbul'u, %30'u İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni, %26'sı N Kolay, %1'i ise İstanbul Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nü işaretlemiştir. Katılımcıların %2'sinin maratonu düzenleyen kurum hakkında fikri yoktur.

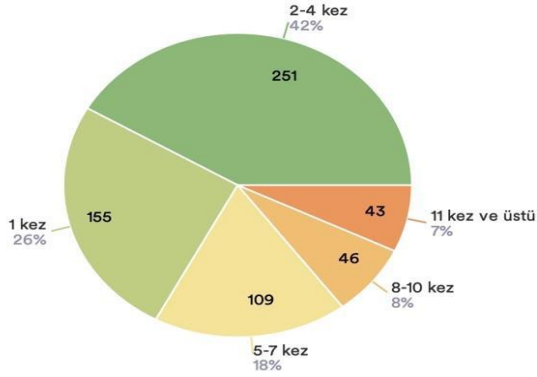
Katılımcılara İstanbul Maratonu'nu nereden duydukları sorulduğunda ise, katılımcıların %24'ü sosyal medya kanallarından (Instagram, Facebook, Twitter vb.), %16'sı arkadaş çevresinden, %8'i arkadaş çevresi ve sosyal medyadan, %6'sı yazılı veya sözlü medyadan (TV, radyo, gazete vb.) duyduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların Spor İstanbul Etkinliklerine ve Maratona Katılım Durumları

Katılımcılara daha önce maraton veya herhangi bir Spor İstanbul etkinliğine katılım katılmadıkları da sorularak Spor İstanbul ile etkileşimleri incelenmek istenmiştir.

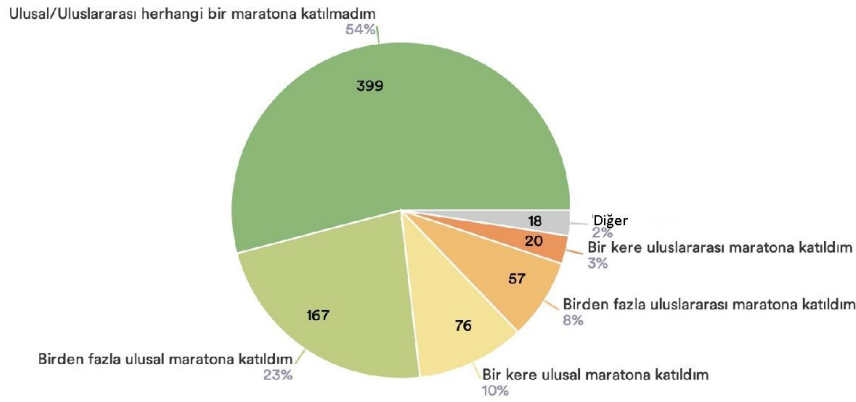
Ankete katılan 756 maraton katılımcısının büyük bir bölümünün (%80) daha önce İstanbul Maratonu'na katıldığı görülmüştür. Daha önce de maratona katılan 604 kişinin %42'si 2 ila 4 kez, %26'sı 1 kez, %18'i 5 ila 7 kez İstanbul Maratonu'na katılmıştır.

Şekil 11 Maraton Katılımcılarının Daha Önceki Spor İstanbul Etkinliklerine Katılma Sıklıkları

Katılımcılara son bir yıl içerisinde başka koşu etkinliklerine katılıp katılmadıkları sorulduğunda ise yarısından fazlası (%54) ulusal/uluslararası herhangi bir maratona katılmadığını, %23'ü birden fazla ulusal maratona katıldığını, %10'u bir kez ulusal maratona katıldığını, %8'i birden fazla uluslararası maratona katıldığını, %3'ü ise bir kez uluslararası maratona katıldığını belirtmiştir.

Şekil 12 Maraton Katılımcıların Diğer Maratonlara Katılımları

Ayrıca, 756 Maraton katılımcısının yarısından fazlasının (%56) daha önce Spor İstanbul'un hazırladığı bir etkinliğe katıldığı bulgusu dikkate değerdir. 415 katılımcının yer aldığı etkinlikler arasında İstanbul Yarı Maratonu ve İstanbul'u Koşuyorum Etapları öne çıkarken, katılımcıların %32'si Spor İstanbul etkinliklerine 2 ila 4 kez, %25'i 11 kez ve üstü, %21'i 5 ila 7 kez, %11'i 1 kez, %11'i 8 ila 10 kez katılmıştır. Maraton katılımcılarının Spor İstanbul'un koşu etkinliklerine katılımının yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

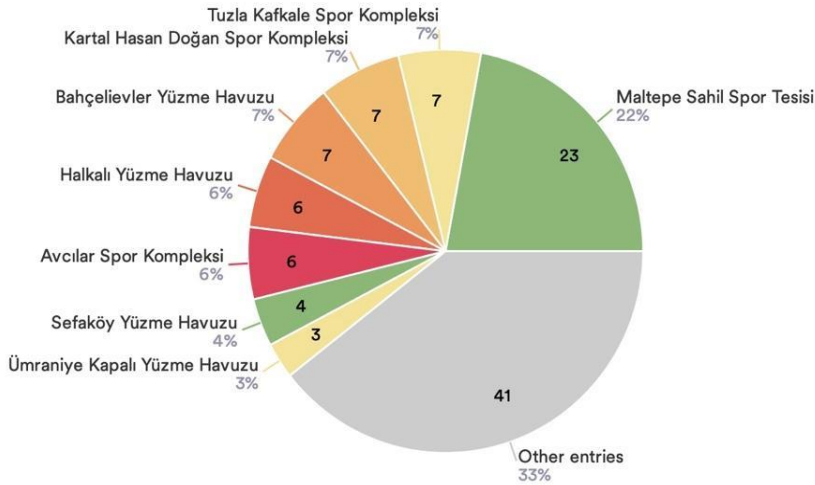
756 katılımcının %4'ü (n=26) Spor İstanbul'un etkinliklerinde daha evvel gönüllü olarak görev almıştır. Daha önce gönüllülük yapan 26 katılımcının 15'i 1 kez, 6'sı 2 ila 4, 5'i 5 ila 7 kez, 3'ü 11 kez ve üstü, 2'si 8 ila 10 kez gönüllülük yaptığını belirtmiştir.

Katılımcılar, İstanbul Maratonu, İstanbul Yarı Maratonu, İstanbul Çocuk Maratonu, Maraton Fuarı ve İstanbul'u Koşuyorum Etapları'nda gönüllü olarak görev almışlardır. Gönüllülerin başlıca görev aldıkları noktalar Maraton ve Yarı Maraton Fuar Alanı (PCR ve aşı kartı kontrolü, gönüllü akreditasyon dağıtımı), Start Noktası (Pace kapıları, anons yönlendirme, start cheerzone) ve Parkur Su ve Beslenme İstasyonu'dur. Ankete katılan maraton katılımcılarının Spor İstanbul etkinliklerinde aktif olarak gönüllülük yapmadıkları anlaşılmaktadır.

Maraton Katılımcılarının Tesis Üyelikleri

756 katılımcının çoğunun (%86) bir Spor İstanbul tesisine üye olmadığı tespit edilmiştir. 104 tesis üyesinin üye oldukları tesisler şekilde görülmektedir. Diğer katılımcılar da farklı Spor İstanbul tesislerine üyedirler.

Şekil 13 Maraton Katılımcıların Üye Oldukları Tesisler

Spor İstanbul tesislerine üye olmayan 633 katılımcıdan 400'ü (%63) Spor İstanbul tesislerine üye olmayı düşündüklerini, üye olmak istemeyen 233 kişi işe İstanbul'da yaşamadıkları için üye olmalarının mümkün olmadığını paylaşmışlardır. Aynı zamanda, vakit ayıramadığı ve yakınında tesis olmadığı için üye olmak istemeyen katılımcılar da olmuştur.

N Kolay 43. İstanbul Maraton Kategori Katılımcılarının

Kazanımları

“Bandolar, müzikler... Bayram havası gibi hissettim. Keşke daha önce katılsaydım dedim. Bundan sonra hep katılmak istiyorum.”

İstanbul Maratonu 15k Odak Grup Katılımcısı

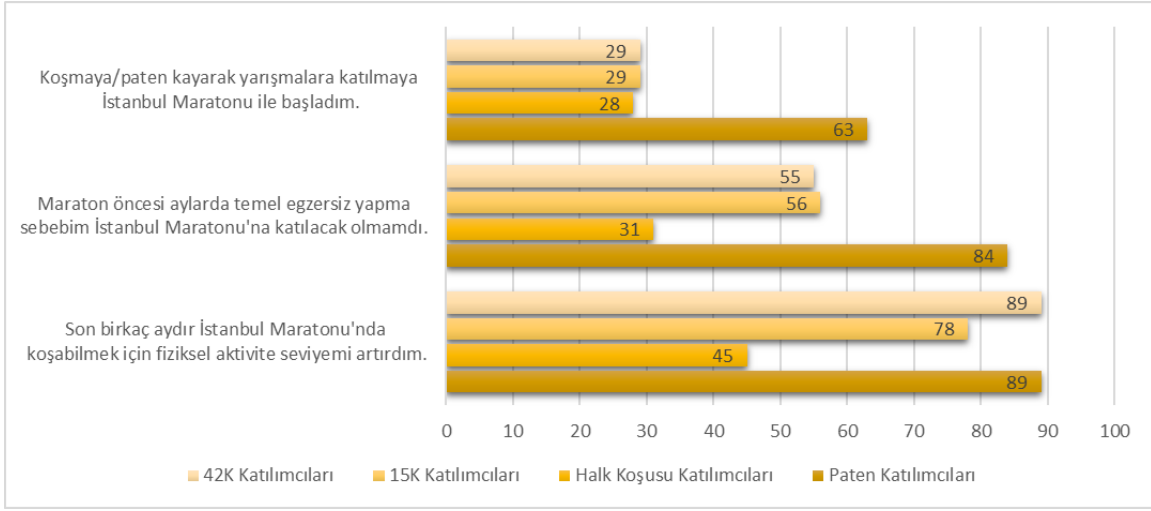

Fiziksel Aktivite Seviyesinde Artış

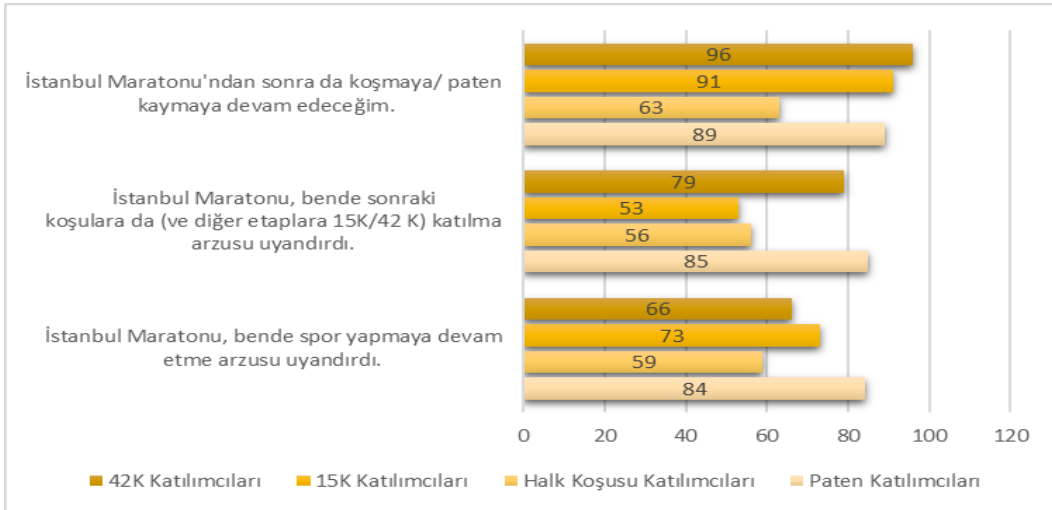
“Bu sene yürüdüm. Seneye hedefim koşmak. Spor salonuna da yazıldım.”

İstanbul Maratonu Halk Koşusu Odak Grup Katılımcısı

İstanbul Maratonunun katılımcıların fiziksel aktivite seviyeleri vesportif etkinliklere katılma motivasyonlarındaki değişimleri ölçmek için etki anketinde katılımcıların etkinlik öncesi fiziksel aktivite motivasyonu ile etkinlik sonrası devam ettirme motivasyonları sorulmuştur. 42K, 15K, 8K, paten ve engelli katılımcıların anket sonuçları, en fazla 42K katılımcıları (%89), 15K katılımcılarının (%78) ve paten katılımcılarının (%89) maraton öncesi fiziksel aktivite seviyelerinde artış olduğunu göstermiştir. Öte yandan, Halk Koşusu katılımcıların ise %45 maraton öncesi fiziksel aktivite seviyesini arttırmıştır.

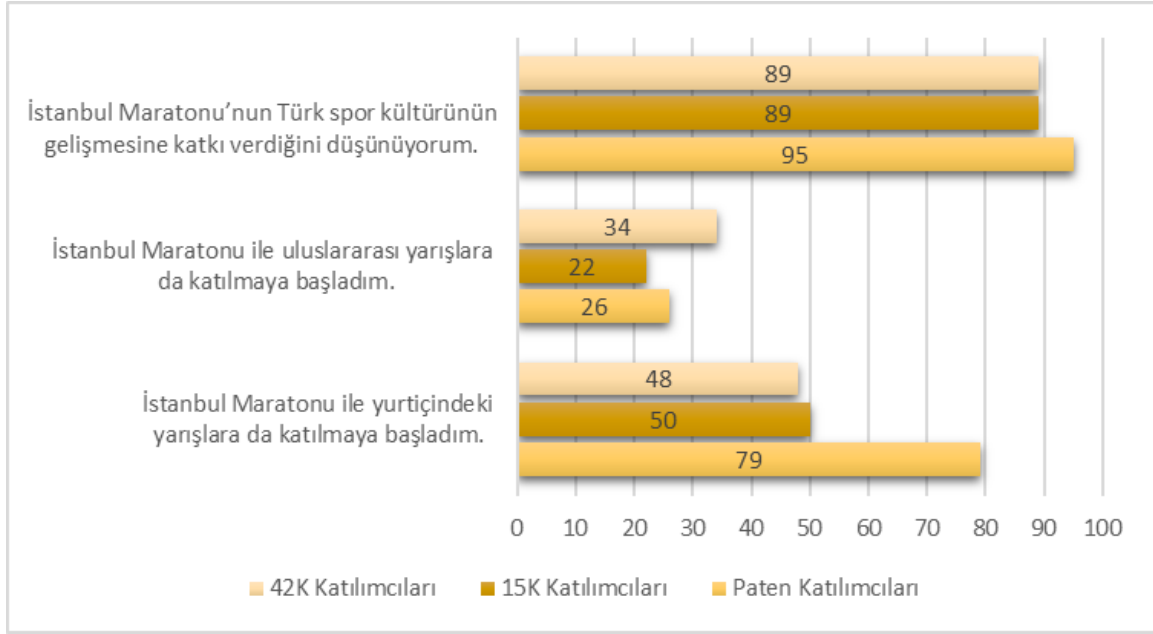

Katılımcılara maraton sonrası fiziksel aktivite seviyeleri ve spora devamları sorulduğunda, tüm katılımcı gruplarında maratonun o gruplarda spora devam etme arzusu uyandırdığı anlaşılmıştır. Katılımcı gruplarında bu istek en fazla 15k katılımcıları (%73) ve paten katılımcılarında (%84) gözlemlenmiştir. Bununla beraber paten katılımcılarının %85'i ve 42k katılımcılarının %79'u maratonun onlarda sonraki yarışlara da katılma arzusu uyandırdığını belirtmişlerdir.

Profesyonel Sporcuların Mesleki Olarak Gelişmeleri

İstanbul Maratonu, profesyonel sporcuların mesleki gelişmelerini de desteklemektedir. Bu çerçevede sorulan sorular, katılımcıların tamamına yakınının İstanbul Maratonu'nun Türk spor kültürünün gelişmesine katkı verdiğini düşündüklerini göstermiştir.

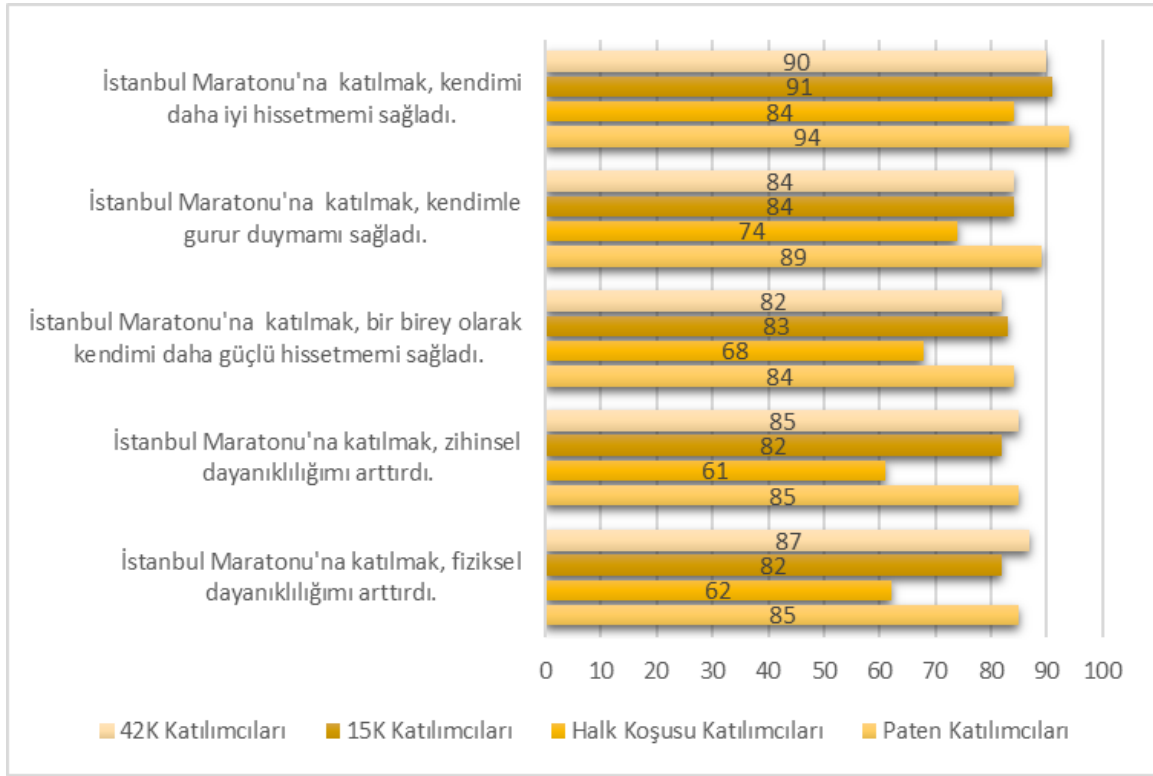

İyi Olma Halinde Artış

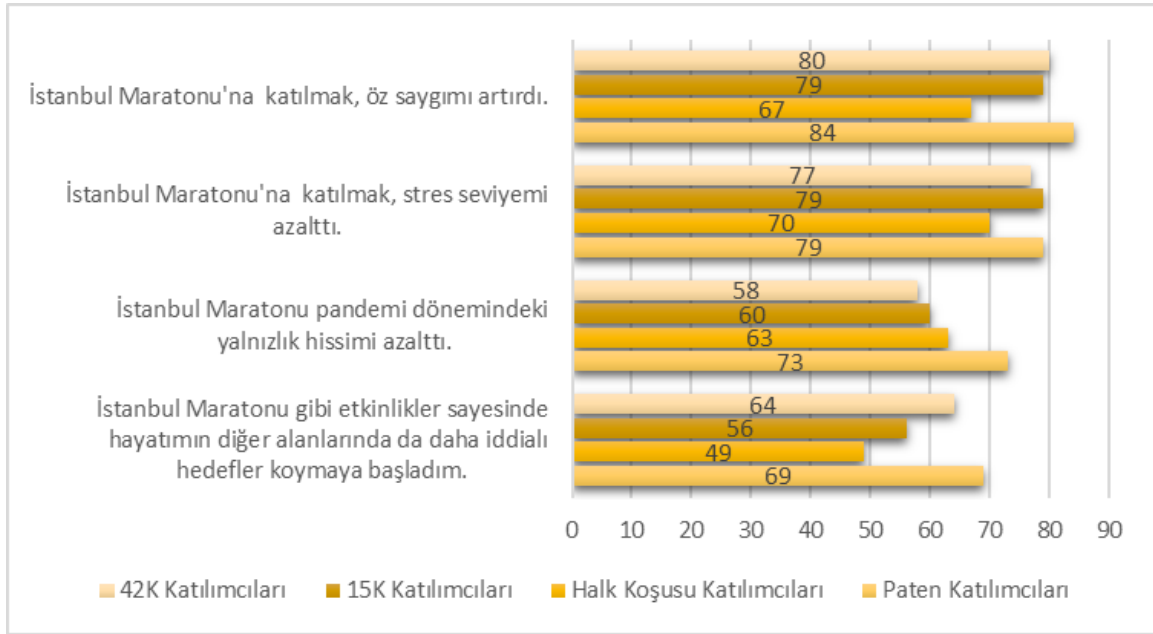
“Vücudunuzu ve kendinizi tanıyorsunuz, mental sınırlarınızı tanıyorsunuz ve bu sınırları ne kadar genişletebileceğini öğreniyorsunuz. Acıyı izole etmeyi veya psikolojik olarak yıkıldığınız zaman bununla nasıl baş edebileceğinizi öğreniyorsunuz. bunlar maratonun getirdiği kazanımlar.”

10'lar Kulübü Odak Grup Katılımcısı

İstanbul Maratonu'nun katılımcılar üzerinde en büyük etkisinin katılımcıların iyi olma hallerini güçlendirmesi olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların neredeyse tamamı maraton ile kendilerini daha iyi hissettiklerini, büyük bölümü ise bir birey olarak daha güçlü hissettiklerini, zihinsel ve fiziksel olarak dayanıklılıklarının arttığını paylaşmışlardır. Yapılan odak grup görüşmelerinde de her kategoride bu durum dile getirilmiştir.

Ayrıca 42k katılımcılarının (%80), 15k katılımcılarının (%79) ve paten katılımcılarının (%84) büyük bölümü maratona katılarak öz saygılarının arttığını düşünmektedir. Tüm kategorilerde katılımcıların %70 civarı stres seviyelerinin azaldığını da belirtmişlerdir. Halk Koşusu dışındaki katılımcıların yarısından çoğu ise maraton gibi etkinlikler sayesinde diğer alanlarda da daha iddialı hedefler koymaya başladıklarını belirtmişlerdir.

Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi

“Çocuklaştığım ve acayip keyif aldığım bir aktivite. Yıl içerisinde göremediğim birçok insanı görmek, arkadaşlarımla orada olmak benim için çok keyifli.”

İstanbul Maratonu 15k Odak Grup Katılımcısı

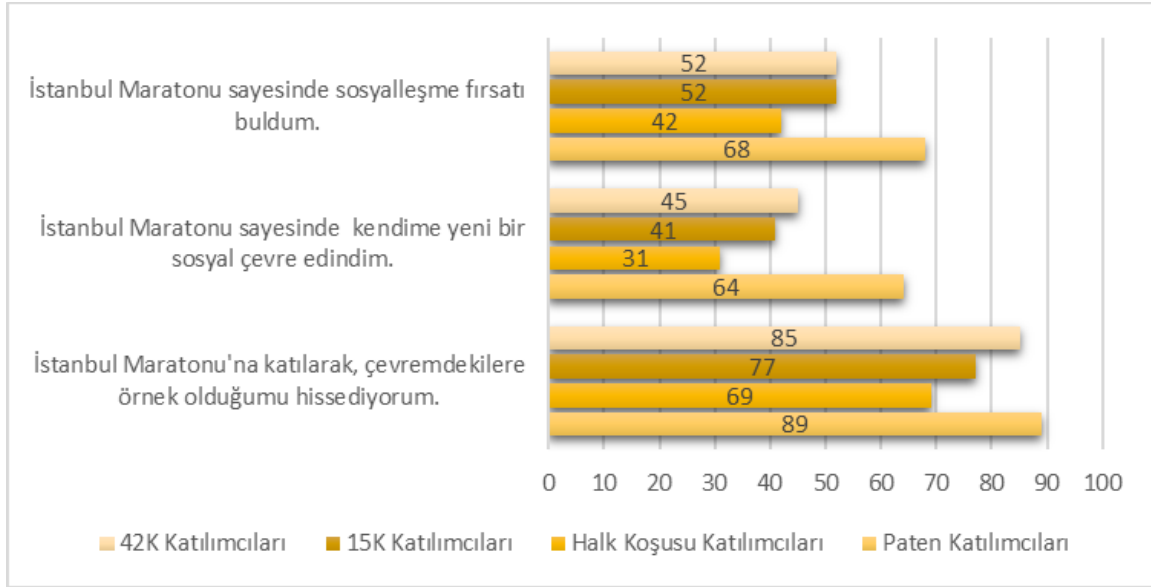
“Maratonun sosyalleşmeme çok etkisi oldu. Yurtdışına gittim yarışlara, orada da çok kişiyle tanıştım.”

10'lar Klübü Odak Grup Katılımcısı

Etki anketinde, katılımcılara maraton vasıtasıyla sosyalleşme düzeylerinde değişim olup, olmadığını ölçebilmek için maraton ile yeni arkadaşlıklar edinip, edinmedikleri sorulmuştur. Paten katılımcılarının tamamı yeni arkadaş edinirken, bu katılımcıların %63'ünün 5 ve üstü arkadaş edindiğini söylemesi ile paten katılımcılarının sosyal iletişimin en çok geliştiği grup olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Paten katılımcılarını 15k ve 42k katılımcıları takip etmiş, 15k katılımcılarının %65'i, 42k katılımcılarının ise %44'ü maraton ile 5 veya daha fazla sayıda arkadaş edindiklerini paylaşmışlardır. Halk Koşusu katılımcılarının ise %26'sı yeni arkadaş edindiğini belirtmiştir.

Benzer şekilde, Halk Koşusu katılımcıları dışındaki katılımcıların yarısından çoğu İstanbul Maratonu sayesinde sosyalleşme fırsatı bulduklarını da söylemişlerdir. Daha az sayıda katılımcı ise maraton ile yeni bir sosyal çevre edindiğini belirtmişlerdir. Bununla beraber, katılımcılar çevresindekilere örnek olduklarını da düşünmektedirler. Yine odak grup

görüşmelerinde katılımcılar, aile ve arkadaşlarına örnek olmalarının maratona katılmalarında önemli bir motivasyon kaynağı olduğundan bahsetmişlerdir.

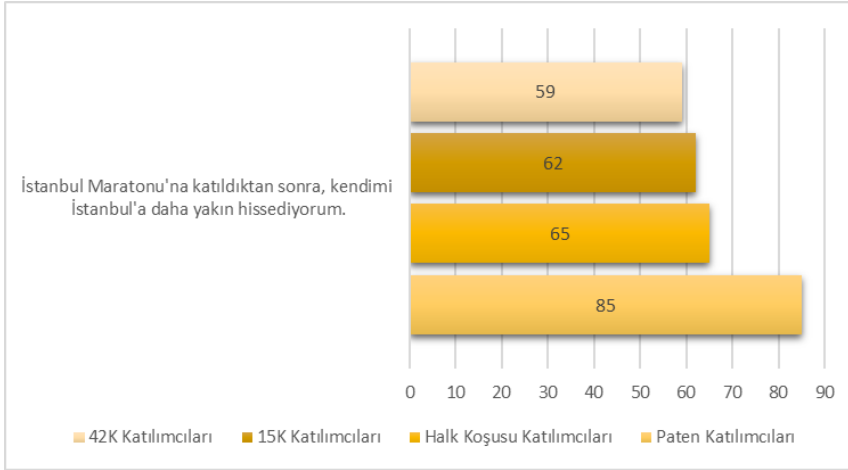

İstanbul ile Kurulan Bağın Güçlenmesi

“İstanbul’u daha çok sevmeme sebep oldu maraton. İstanbul’da trafik akışının olduğu bir güzergahta bunu deneyimlemek çok güzel.”

İstanbul Maratonu 15k Odak Grup Katılımcısı

Katılımcıların İstanbul Maraton’una katılarak şehir hayatı ile kurdukları sosyal bağın geliştiği düşünülmektedir. Etki anketinde bu çerçevede sorulan soruya cevap olarak katılımcıların yarısından çoğu kendilerini İstanbul’a daha yakın hissetmektedirler. Bu durumu en fazla hisseden katılımcılar paten katılımcıları (%85) ile halk koşusu katılımcıları (%65) olmuştur. Benzer şekilde, odak grup görüşmesinde katılımcıların neredeyse tamamı maratonun köprü güzergahının korunması gerektiğini, maraton coşkusunun önemli bir kaynağının köprüden geçiyor olmaktan geldiğini düşündüklerini paylaşmışlardır.

Koşu Yardımseverliğinin Artması ve Yaygınlaşması

İyilik Peşinde Koşanlar

“Adım Adım’la köprüde olmak geleceğe dair umudumu arttırıyor, beni çok mutlu ediyor. Bu ülkede başkalarının sorunlarını kendine dert edinen ve paylaşmak isteyen çok insan var diye düşünüyorum. Bu duygularla, koşuya birçok insanı çağırıyorum.”

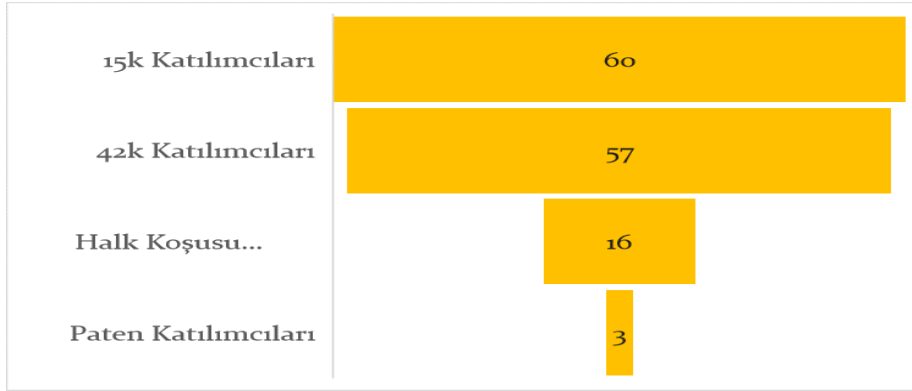
İyilik Peşinde Koşanlar Odak Grup Katılımcısı

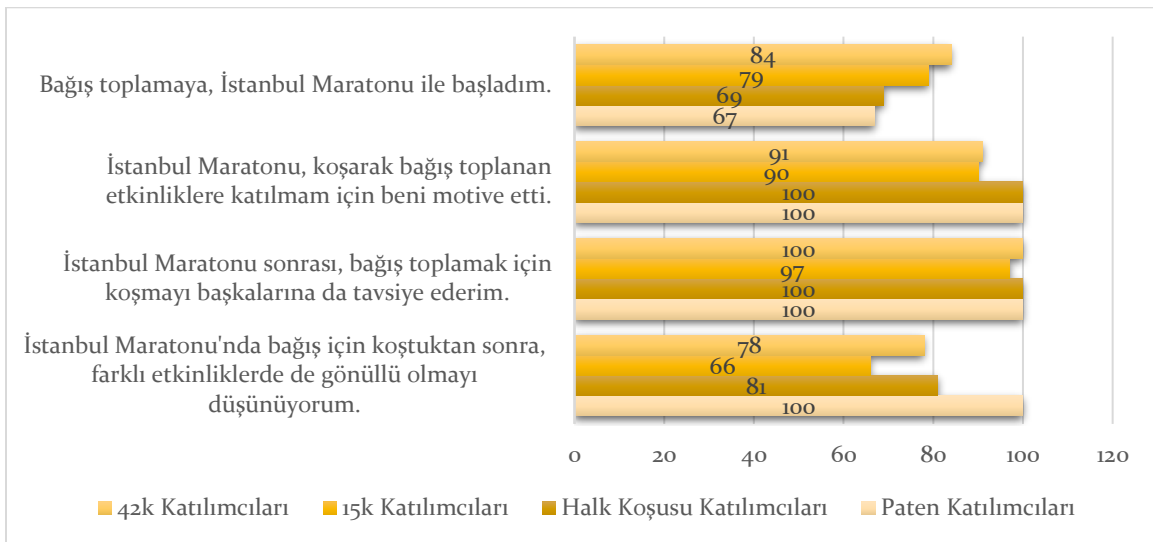
Anket katılımcılarının 136’sı N Kolay İstanbul Maraton’una sivil toplum kuruluşlarını

desteklemek için katılmıştır. Bu katılımcılar, “İyilik Peşinde Koşanlar” olarak adlandırılmaktadır. Maratona toplam 4172 kişi İyilik Peşinde Koşanlar olarak katılmış, bu kişiler 41 sivil toplum kuruluşu için toplam 13,684.426 TRY toplamışlardır. 2020 yılında ise bağış miktarı 10 Milyon TRY, bağış alan STK 40 ve Adım Adım’ın N Kolay 42. İstanbul Maratonu’nda koşan kayıtlı gönüllü koşucu sayısı ise 5161 olmuştur.

Yapılan etki anketine katılan İyilik Peşinde Koşanların sayıları aşağıdaki gibidir:

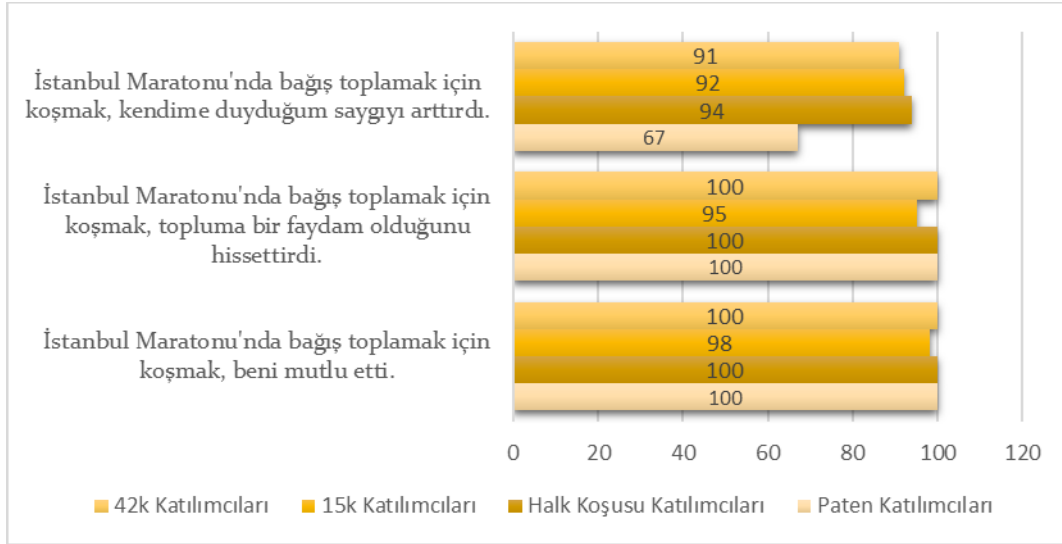

İyilik Peşinde Koşanların neredeyse tamamı, maratonun onları koşu yardımseverliğine devam etmeye motive ettiğini ve onların koşu yardımseverliğini başkalarına da tavsiye edeceklerini göstermiştir. Bir başka önemli bulgu ise bu kişilerin en az %67’sinin koşu yardımseverliğine maraton ile başladıklarını söylemesi olmuştur. Bu rakam 42k koşucuları için %84’dür. Bu veriler, İstanbul Maratonu’nun koşu yardımseverliğinin gelişmesine katkı verdiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Koşu yardımseverliğinin katılımcıların iyi olma halleri üzerinde de olumlu etkileri bulunmaktadır. Örneğin, paten katılımcıları dışındaki grupların tamamına yakını,

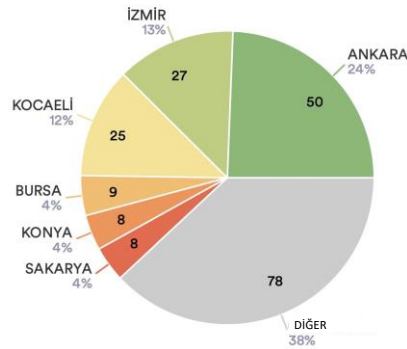
yardımsızlık için koşmanın kendilerine duydukları saygıyı arttırdığını ve kendilerini mutlu hissetmelerini sağladığını belirtmişlerdir.

43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun Spor Turizminin Gelişmesine Katkısı

Etki ve memnuniyet anketinde 43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun spor turizmine katkıları, İstanbul dışından katılanlar üzerinden ölçülmeye çalışılmıştır. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların %27'si (n=204) maratona başka şehirlerden gelmişlerdir. Bu şehirler aşağıdaki gibidir:

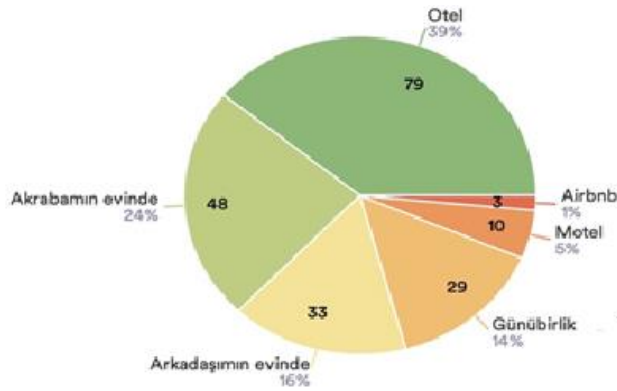
Şekil 14 Maratona İstanbul Dışı Şehirlerden Katılım

Başka illerden gelen katılımcıların %37'si otomobil, %19'u uçak, %17'si tren, %14'ü ise otobüs ile gelmeyi tercih etmiştir.

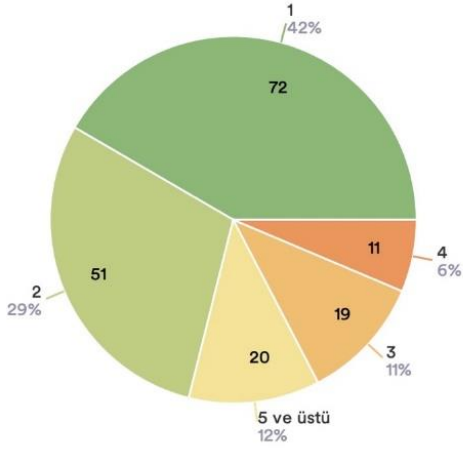
Katılımcıların %39'u otelde, %24'ü akraba evinde, %16'sı arkadaşının evinde, %5'i motelde, %1'i airbnb evinde konaklarken %14'ü ise günübirlik gelmiştir.

Şekil 15 İstanbul Dışından Katılan Katılımcıların Konaklama Durumları

Katılımcıların %42'si 1 gece, %29'u 2 gece, %12'si 5 gece ve üstü, %11'i 3 gece, %6'sı ise 4 gece İstanbul'da kaldığını belirtmiştir.

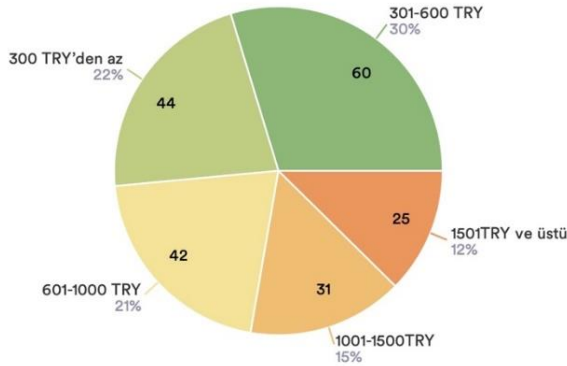
Şekil 16 İstanbul Dışı Katılımcıların Konaklama Süreleri

Ayrıca maratona katılmayıp, katılımcılar ile İstanbul'a gelen kişiler de bulunmaktadır. Şehir dışından gelen 204 kişinin %17'si 1 kişinin, %6'sı 3 kişinin, diğer bir %6'sı 2 kişinin, %5'i 5 kişi ve üstünün, %4'ü ise 4 kişinin kendileriyle birlikte İstanbul'a geldiğini belirtmiştir.

Katılımcıların İstanbul'da kaldıkları süre boyunca konaklama ve yiyecek/içecek masraflarına bakıldığında, %52'sinin 0-600 TRY, %36'sının 601-1500 TRY ve %12'si ise 1501 TRY ve üstü harcama yaptığı görülmüştür.

Şekil 17 İstanbul Dışı Katılımcıların Konaklama, Yiyecek/İçecek Masrafları

Katılımcıların İstanbul'da kaldıkları süre boyunca alışveriş için harcadıkları tutara bakıldığında ise %69'u 0-600 TRY, %13'ü 601-1000 TRY, %9'u 1501 TRY ve üzeri, %7'si 1001-1500 TRY arası harcama yapmışlardır.

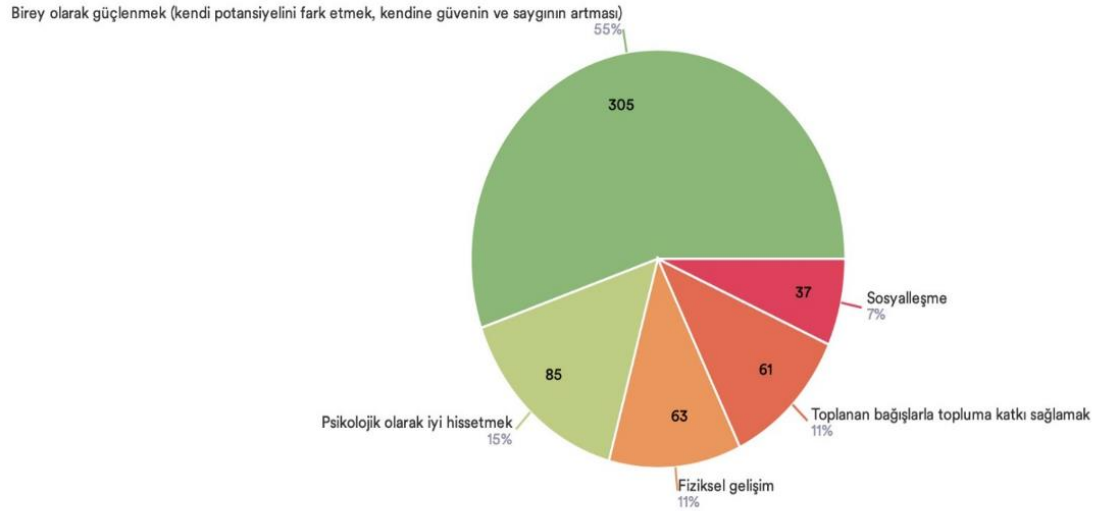
Tüm bu veriler maratonun İstanbul'un spor turizminin gelişmesine katkı verdiğini göstermektedir.

İstanbul Maratonunun En Önemli Kazanımı

42K, 15K, Halk Koşusu ve Paten katılımcılarına maratonun en önemli kazanımı sorulduğunda %55'i birey olarak güçlenmelerini (kendi potansiyelini fark etmek, kendine güvenin ve saygının artması), %15'i psikolojik olarak iyi hissetmelerini, %11'i toplanan bağışlarla topluma katkı sağlanmasını, diğer bir %11 ise fiziksel gelişim göstermelerini, %7'si ise sosyalleşmelerinin en önemli kazanım olarak tanımlamıştır.

Şekil 18 İstanbul Maratonu'nun En Büyük Kazanımı

Maratonun ayrıca niceliksel olarak incelenemeyen toplumsal kazanımları da mevcuttur. Maraton kültürünün yaygınlaşması ve toplum tarafından benimsenerek desteklenmesi bunların başında gelmektedir. Bu konuda her sene yapılan İstanbul Maratonu büyük rol oynarken, yapılan görüşmelerde bu konunun gelişmeye açık bir alan olduğu görülmüştür. Örneğin 10'lar Kulübü üyelerinden biri, ülkede maraton kültürünün henüz tam benimsenmediği görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

“Bu maraton kültürü, Türkiye’de artar umarım. Halkımız maraton ile ilgili değil. Yazılı ve görsel basında bize hiç yer verilmiyor. Kendi ailemden bile gelip destekleyen olmadı hiç parkurda. bizde böyle bir kültür yok maalesef.”

Benzer şekilde düşünen bir 15k katılımcısı ise sportif bilinç eğitimleri verilmesinin önemini vurgulamış, toplumda bu konuda bilincin oluşturulması gerektiğini belirtmiştir.

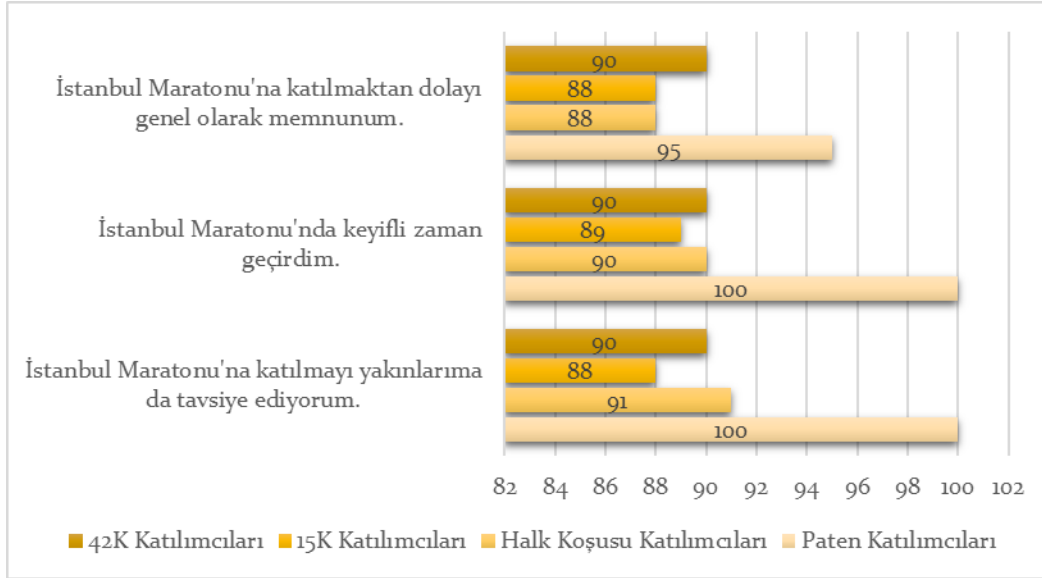
Kategori Katılımcılarının Maratona Dair Performans

Değerlendirme ve Önerileri

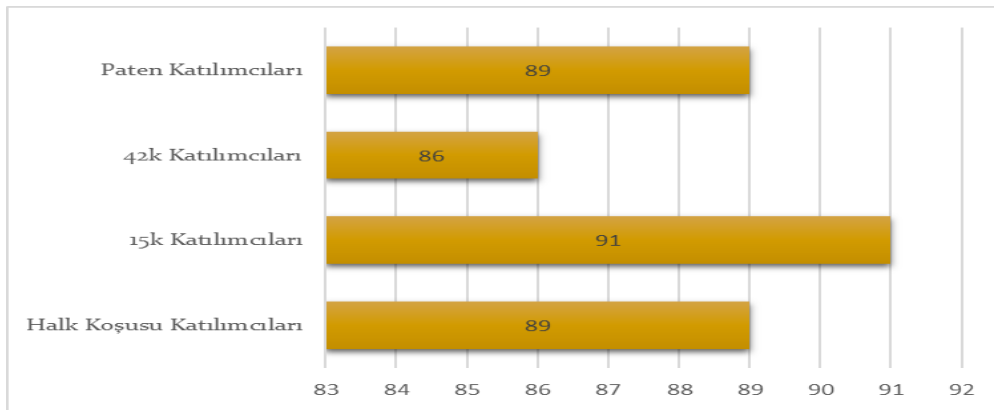
Katılımcıların maraton hakkındaki değerlendirmelerini almak için etki anketine performans soruları da eklenmiştir. Katılımcıların tamamına yakını İstanbul Maratonu’na katılmaktan dolayı memnun oldukları, maratonda keyifli zaman geçirdikleri ve maratona katılmayı yakınlarına da tavsiye ettikleri tespit edilmiştir. Yapılan odak grup görüşmelerine katılan tüm katılımcılarda da maratona katılmış olmaktan duydukları memnuniyet ve

maratonun daha fazla gelişmesini istedikleri gözlemlenmiştir. 10'lar Kulübü katılımcılarından biri memnuniyeti şu sözlerle dile getirmiştir:

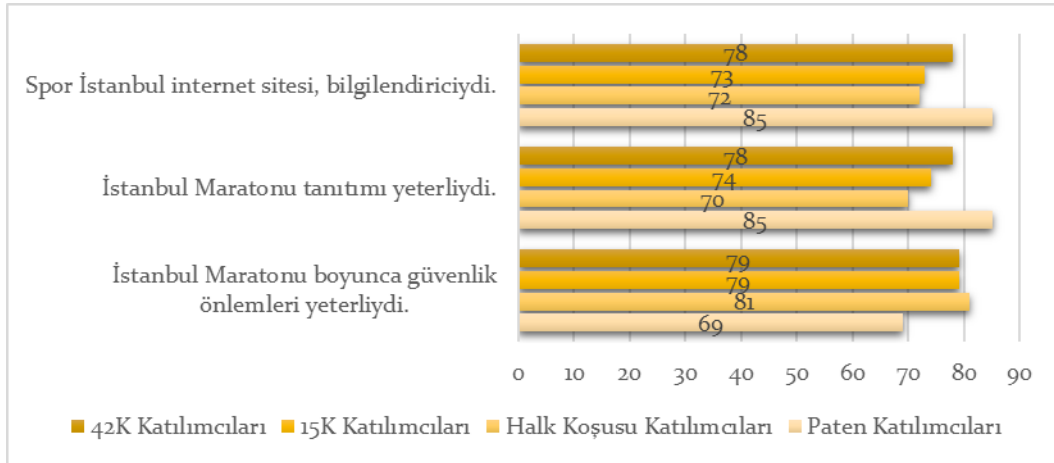
“Türkiyede organizasyon olarak en büyük gördüğüm organizasyon bu. En büyük hedefim hiç ara vermeden yıllarca devam etmek. 2004'ten bu yana her sene aynı heyecanla katılıyorum.”

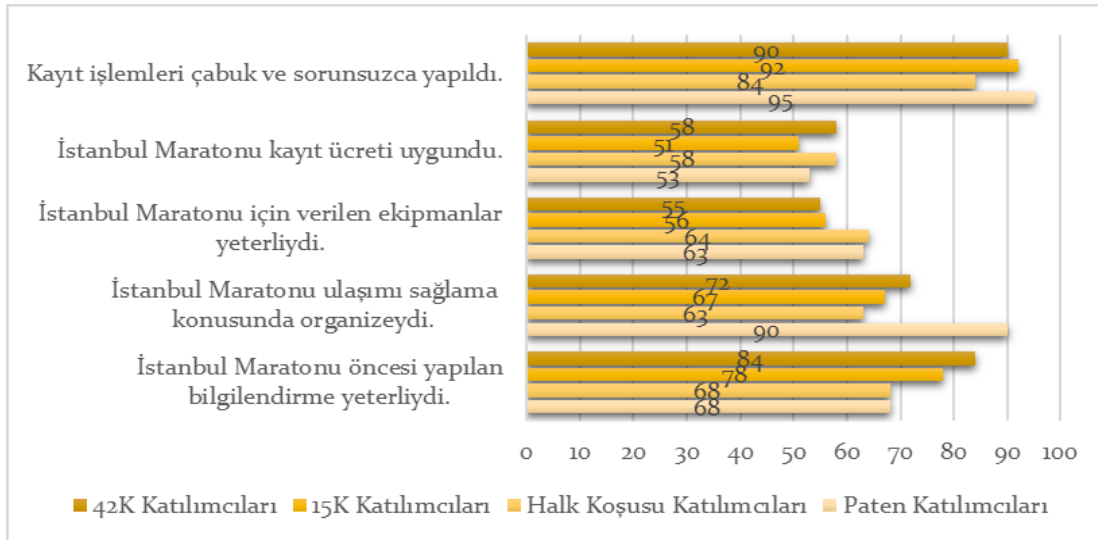
Katılımcılara gelecek sene maratona katılma durumları sorulduğunda ise tamamına yakını katılacağı yönünde beyan vermiştir:

Bununla beraber, her kategoride katılımcıların çoğu (%70 vb.) maraton tanıtımını yeterli, web sitesini bilgilendirici ve maraton boyunca güvenlik önlemlerini de yeterli bulmuşlardır.

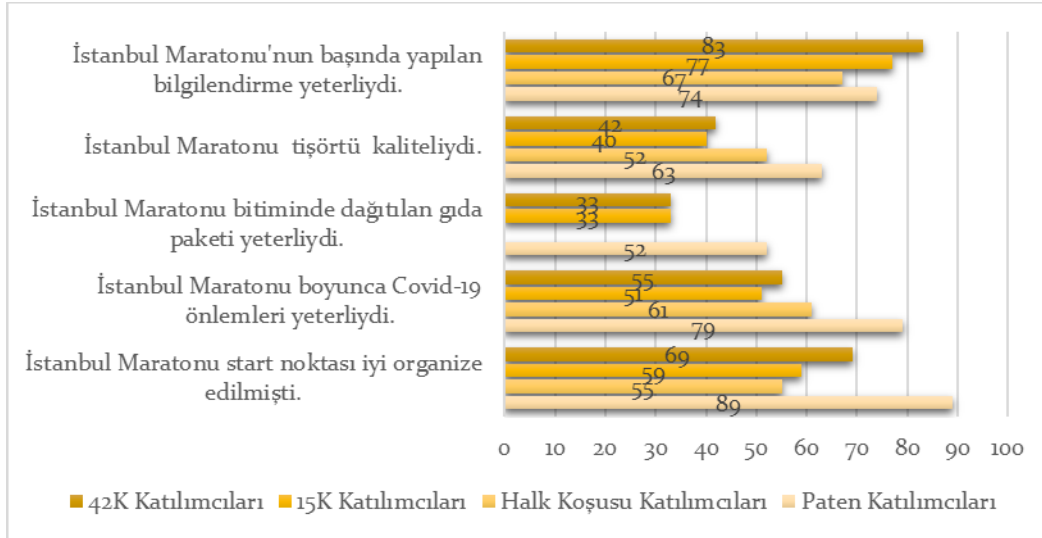

Öte yandan Halk Koşusu ve ve 42K katılımcılarının yarısından çoğu kayıt ücretini uygun bulurken, 15K ve paten katılımcılarının yarısı ücreti uygun bulmuştur. Paten katılımcıları, 42K ve 15K katılımcılarına göre verilen ekipmanları daha yeterli bulmuş, 42K ve 15K katılımcıları ise maraton öncesi yapılan bilgilendirmeyi paten ve halk koşusu katılımcılarına göre daha fazla yeterli bulmuşlardır. Tüm kategorilerde katılımcıların en memnun olduğu konulardan biri kayıt işlemleri olmuş, katılımcıların büyük bir bölümüne göre kayıt işlemleri çabuk ve sorunsuz yapılmıştır.

Anket katılımcıları maratonun başında yapılan bilgilendirmeleri yeterli bulurken, paten katılımcıları dışındaki katılımcıların yarısı Covid-19 önlemlerini yeterli bulmuştur. Paten katılımcılarının çoğu ise pandemi önlemlerini yeterli bulmuşlardır. 15K ve Halk Koşusu katılımcılarına göre 42K ve Paten katılımcıları start noktasını organize bulurken, katılımcılar maraton tişörtünün ve dağıtılan gıda paketlerinin geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Yapılan odak grup görüşmelerinde bu konular sıkça dile getirilmiş, maraton tişörtünün maraton dışında da zevkle kullanılacak özellikte ve kalitede olması dile getirilmiştir. Ayrıca, yarış numaralarının iğne ile tişörte takılması, numaraların sabit

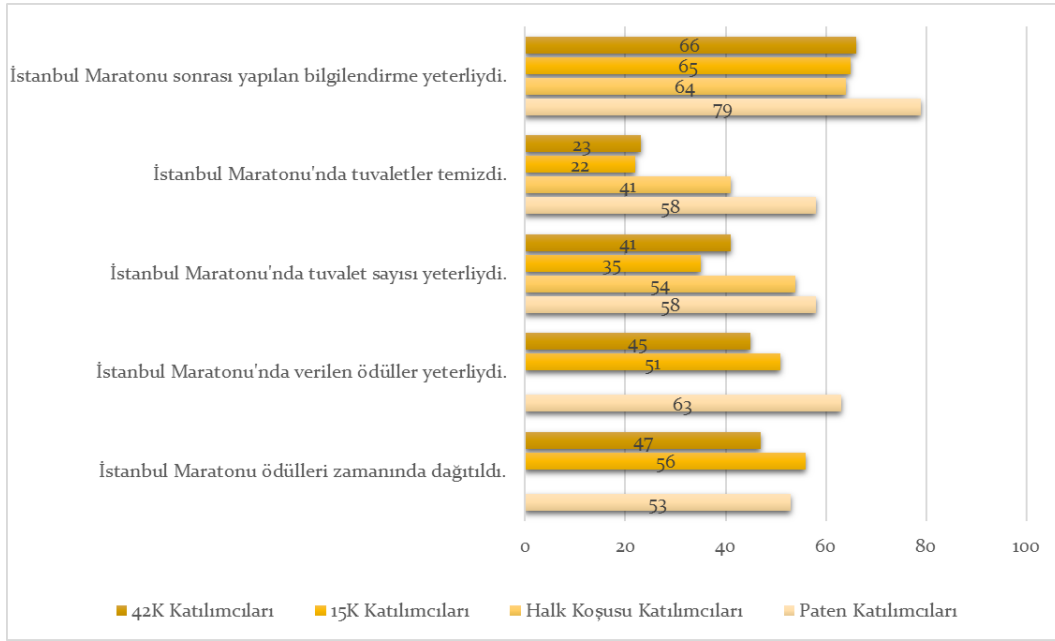
durumunu ve bu şekilde takılan yarış numaralarının estetik gözükmediği yönünde eleştiriler iletilmiştir.

Tuvaletlerin sayısı ve temizliği ile ödül süreci hem odak gruplarda hem de etki anketinde iyileşmesi gereken konular olarak ortaya çıkmışlardır. Örneğin 42k katılımcılarının %42'si tişörtü kaliteli, %45'i verilen ödülleri, %33'ü ise maraton sonrası dağıtılan gıda paketlerini yeterli bulmuştur. Yapılan odak grup görüşmelerinde hem gıda paketleri hem de tuvaletler en çok eleştirilen konular olmuştur. Ödüllerin zamanında verilmesi ve teşvik ediciliğinin artması, profesyonel atletler tarafından iletilen bir başka konu olmuştur:

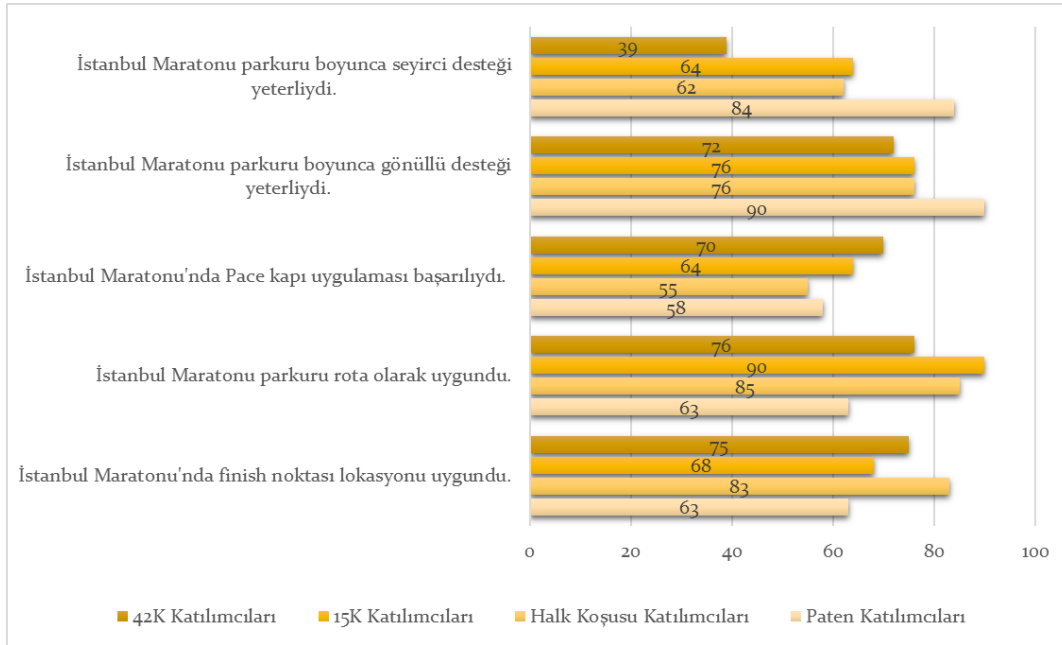
“İstanbul Maratonu olarak Uluslararası ve Gold Label benzeri statüde lanse edilen bir organizasyonda maraton koşup bitirenlere özel "finisher" tshirt veya kitleri verilmesini öneririm.”

Start noktası ile ilgili; paten katılımcılarının yarışa engelli kategori öncesi başlamalarına rağmen engelli kategorisi katılımcılarının paten katılımcılarına yetiştikleri, az dahi olsa iki kategori arasında bir sürenin tanınması, engelli katılımcılarca dile getirilen bir diğer konu olmuştur.

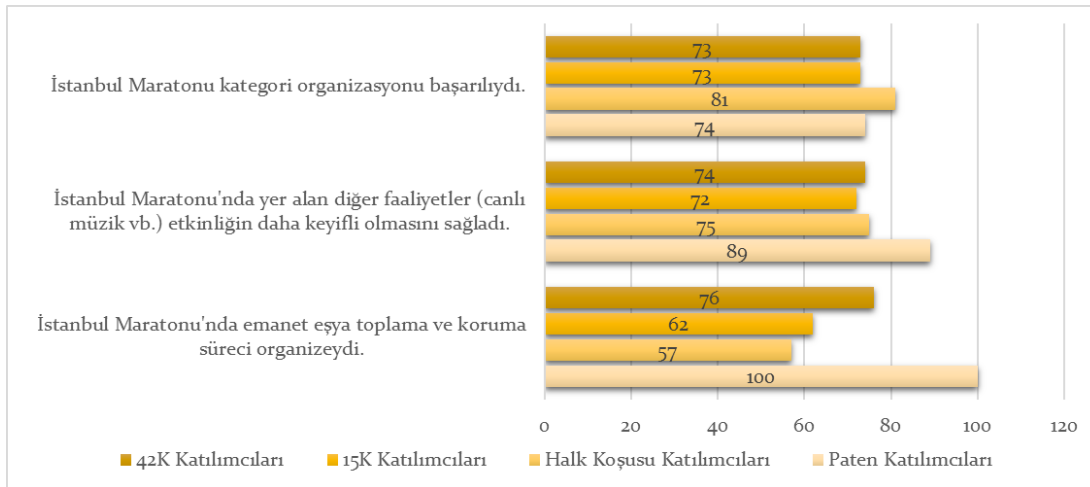

Katılımcılar gönüllü desteğinden memnunken, özellikle 42K katılımcılarının seyirci desteğini zayıf bulduğu tespit edilmiştir. Maratonun rotası özellikle 15K ve Halk koşusu katılımcılarınca uygun bulunurken, paten katılımcılarının nispi olarak düşük oranda bu soruya katıldıkları görülmüştür. Aynı zamanda 42K ve Engelli kategorileri katılımcıları ile yapılan görüşmelerde, bu katılımcılar özellikle parkurun son kilometrelerinde zorlandıkları ve parkurda bu anlamda bir değişikliğin yapılmasının talep edildiği anlaşılmıştır. Ayrıca, rotada Bakırköy tarafında seyirci ve gönüllü desteğinin azaldığı ve bu gibi desteğin azaldığı noktaların tespit edilerek, desteklenmesi de önerilmiştir. Ayrıca Engelli kategorisinde yer alan katılımcılar, bu kategori için Gülhane yokuşunun zorlayıcı olduğunu ve finish noktasının farklı bir nokta olarak belirlenmesi gerektiği kanaatindedir:

“Finish’e yakın Gülhane yokuşu bizi aşırı zorluyor. Ellerim parçalanıyor ve uzun süre antrenman yapamıyorum. Engellilere yönelik finish’i yokuşun başına alabilmek mümkün mü? Ya da farklı bir finish noktası belirlenebilir mi?”

Katılımcılar, kategori organizasyonu ve maratonda yer alan diğer faaliyetleri %70 vb. oranlarda başarılı bulurken, odak grup görüşmelerinde özellikle 10'lar Kulübü katılımcıları master kategorilerinin sayısının artmasından dolayı memnun olduklarını dile getirmişlerdir. 42k ve Paten katılımcıları 15k ve Halk Koşusu katılımcılarına göre emanet eşya toplama ve koruma sürecini daha başarılı bulmuşlardır.

Kimi katılımcılarca bitiş noktası ile emanet eşya bölümü arasındaki mesafenin, uzunluğu açısından gözden geçirilmesi gereken bir konu olarak görülmüştür:

“Maraton organizasyonu, mükemmel idi. Üç ayrabilirim. 1. Koşu öncesi ulaşım, anonslar, çanta teslimleri, koşu parkuruna yerleşim, motive edici anons ve müzikler harika. 2. Koşu esnasında ve koşu boyunca yol kenarlarında hem halkın hem de organizasyon gönüllü görevlilerinin tezahüratları, bando ve müzik sistemleri şahane. 3. Bitiş kısmı biraz karışık,

karşılama ve yönlendirme yok. Eleştireceğim tek bölüm ise kıyafetlerimizin alınacağı yerin uzağa konmuş olması. Çok terli ve soğuk havada bu vaziyette uzunca bir yolu yürüyüp üşütmeye sebep oldu. Bu konuda belki bir iyileştirme düşünmek lazım”..

“Çanta tesliminde, otobüslerin olduğu alan tıka basa dolu ve adım atılamıyor. Otobüslere geçiş problemi var. Diğer otobüsler de çantaları almıyor. Saatinde orada olmamıza rağmen çantaları teslim edemedik... En sonunda bir otobüse verdik o da 15k otobüsümüştü. Çantalarımız Yenikapı’ya gitti. Maraton sonrası bir de çanta aramaya gittik oraya.”

Seyirciler

N Kolay 43. İstanbul Maratonu'nun önemli katılımcılarından biri de maratona seyirci olarak katılan kişilerdir. Seyircilerin maratondan nasıl etkilendiklerini incelemek üzere 7 Kasım 2021 tarihinde gerçekleştirilen 43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun Eminönü, Gülhane Parkı, Sultanahmet meydanı ve Yenikapı noktalarında gözlem yapılarak, bu noktalardaki 17 seyirci ile kısa görüşmeler yapılmıştır. Bu kişilerin kimi zaman bilinçli olarak kimi zaman da tesadüfi bir şekilde (örn. başka bir yere giderken veya turist olarak gezerken) maratona seyrettikleri görülmüştür.

Seyircilerin genel olarak maratona izlemekten dolayı memnun oldukları, maratona bilinirliğinin artması ve daha fazla sayıda kişinin maratona seyircisi olarak katılmasını istedikleri görülmüştür. Bununla beraber maratona çok sevdiğini söyleyen üç katılımcı, maratona için İstanbul'a geldiklerini açıklamıştır. Bu katılımcılardan ikisi ise maratona izlerken çok duygulandıklarını belirtmiştir. Duygulandıklarını söyleyen bu katılımcılardan biri herkesin rakip değil, aynı takımın oyuncularını gibi birlik içinde koşmalarının onu duygulandırdığı ve gözyaşlarını tutamadığını paylaşmıştır. Koşan kişilerin azminden çok etkilendiğini de belirten katılımcı, bu yarışmaya sadece katılmış olmanın bile çok güzel bir kişisel hedef olduğunu, koşucuların başka hayallerini de gerçekleştirmelerinin mümkün olduğunu düşünmektedir.

Maratona izlemeye gelecek gelen bir grup, aile üyelerinden birinin koştuğunu, onu desteklemek için geldiklerini belirtmiştir. Üçüncü kez maratona katılan bu aile, maratona izlemenin çok eğlenceli olduğunu, aileden biri koşmasa bile koşanları desteklemek için gelmek istediklerini belirtmişlerdir. Koşucuları motive etmenin çok önemli olduğunu düşünen aile üyelerinin, seneye gönüllü olarak maratona katılmaya karar verdiklerini paylaşmışlardır. Maratona spor yapma motivasyonlarını da artırdığından bahseden aile üyelerinin maratona konfetilerle geldikleri, yarışanları neşeli bir şekilde finish noktasında karşıladıkları, maratona eğlenceli bir sosyal aktivite olarak deneyimledikleri görülmüştür.

Benzer şekilde her sene oğullarını karşılamak için maratona katılan bir çift ise, üç yıldır izleyici olarak maratona katıldıklarını, seneye kendilerinin de koşmak istediklerini belirtmişlerdir.

Bir başka katılımcı ise maratona seyirci olarak halk katılımını eksik bulmuş, halkın maratona için "dışarı çıkarılmasının" ayrı bir çalışma konusu olması gerektiği görüşünü paylaşmıştır. Koşu kültürünün İstanbul'da zayıf olduğunu düşünen katılımcı, aylar öncesinde bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesine ihtiyaç olduğunu, halkın bu maratona benimsemesi, diğer bir deyişle maratona "halka inmesi" için özel çalışmaların (örn. diğer ülke örnekleri incelenerek) yapılmasını önermiştir.

Ayrıca, maratonun rotasının da İstanbul'un tanıtımında rol oynadığını düşünen katılımcılar olurken, yabancı bir katılımcı, belirli yerlere ekran konularak hem İstanbul'un hem de koşucuların görüntülerinin paylaşılmasının yararlı olacağı görüşünü paylaşmıştır. Bir diğer katılımcı ise maratonun iki kıtayı birleştirmesinin, hem şehre duyulan aidiyeti arttırdığını, hem de maratonun uluslararası maratonlar arasında yer almasını sağladığını düşünmektedir.

Öte yandan, maraton seyircisi olmayan bir kişi maraton ile ilgili düşüncelerini paylaşmak isteyerek, görüşmeye katılmış; maraton nedeni ile şehrin can damarının kesildiğini, ulaşmak istediği yere ulaşmakta sorun çektiğini, maratona katılmayan vatandaşlar için bugünün zor geçtiğini ifade etmiştir.

Tüm bunlara ek olarak iki katılımcı, hem maratonun etkili olmasında hem koşucular için motivasyon oluşturmada, gönüllülerin çok büyük rolü olduğu görüşündedir. Katılımcılardan biri, gönüllülerin kritik bir rol üstlendiğini, Spor İstanbul etkinliği olmayan veya gönüllüsü bulunmayan etkinliklerde bu durumu açık bir şekilde gördüğünü ifade etmiştir. Bir diğer katılımcı ise fiziksel gücün yanında mental gücün de önemli olduğunu, mental gücün korunmasında da gönüllülerin desteğinin öne çıktığını paylaşmıştır. Öte yandan gönüllüler ve STK'lardan koşuculara destek vermek için gelen kişiler için özenli bir çalışma yapılmasına dikkat çeken bir katılımcı da olmuştur. Katılımcı, gönüllülerin ve müziğin özellikle son kilometrelerde işleyişine önem verilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Maratona sahip ve destek çıkan herkese çözüm odaklı yaklaşımın, maratonda görev alan güvenlik görevlileri tarafından da benimsenmesi ayrıca vurgulamıştır.

Maraton seyircileri ile yapılan birebir görüşmeler sonucunda, aşağıdaki noktaların seyirciler tarafından geliştirilmeye açık hususlar olarak değerlendirildiği görülmüştür:

- Maraton bilgilerinin (saati, kapanan yollar vb.) hepsinin iletişiminin mümkünse İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından İstanbullulara yapılarak olası dezenformasyonun engellenmesi (her vatandaşın maratondan haberdar olması) ve etkinliğe katılmayan diğer İstanbullular için etkinliğin ulaşım gibi olumsuz yönlerinin azaltılması için çalışmaların yapılması
- Yürüyen vatandaşlar düşünülerek -eğer çok uzun mesafelerde rota nedeni ile karşıdan karşıya geçilemiyor ise- geçici portatif köprüler kurulması
- Belirli aralıklarla koşucuların gösterildiği ekranların konulması
- Finish noktası bariyerlerinin yüksek olması nedeni ile 42k koşan kişilerin yakınları ile iletişimin kesilmesinin engellenmesi
- Koşu alanlardaki çöp kutusu ve geri dönüşüm kutularının sayısının artırılması
- Seyirci olarak daha fazla katılımın sağlanması, halkın maratona benimseyip, sahip çıkması için özel çalışmaların yapılması

N Kolay 43. İstanbul Maratonu Sanal Koşuları

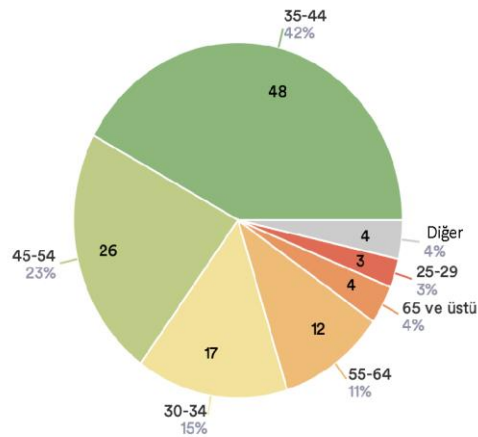
Spor İstanbul N kolay 43. İstanbul Maraton kapsamında 30-31 Ekim 2021 tarihlerinde Türkiye' nin farklı pek çok yerinde sanal koşucuların kendi parkurunu buldukları şehirde seçerek, N Kolay İstanbul Maratonu'una dilediği yerde katılmasını sağlamıştır.

Sanal Koşu'ya katılan katılımcıların izlenimlerini ve Sanal Koşu'nun katılımcı kazanımlarını değerlendirmek üzere 22 Kasım 2021 tarihinde 5 Sanal Koşu katılımcısı ile Zoom platformu üzerinden odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 21 Aralık 2021 - 11 Ocak 2022 tarihleri arasında Sanal Koşu'ya katılan 2552 kişiye sosyal etki anketleri SMS vasıtasıyla iletilmiş, 114 kişi ankete geri dönüş yapmıştır. Ankete geri dönüş oranı %4'tür. Takip edilen bölümlerde, anket sonuçları ve odak grup görüşmeleri çıktıları detayları ile paylaşılmaktadır.

Sanal Koşu Katılımcılarının Demografik Özellikleri

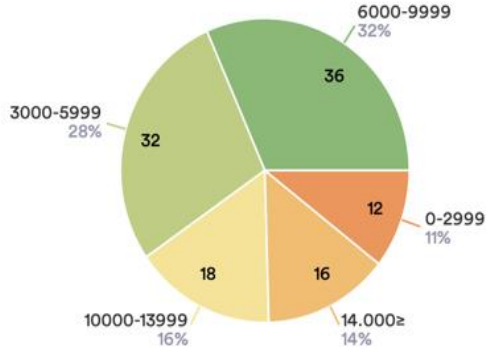
Sanal koşu anket katılımcılarının neredeyse tamamı (%99) Türkiye vatandaşıdır. Sanal Koşu anketi katılımcıları arasında sadece bir Suriye vatandaşı bulunmaktadır. Anket katılımcılarının yarıya yakını (%42) 35-44, %23'ü 45-54, %15'i 30-34 yaş aralığında, %15'i 55 yaş ve üstüdür.

Şekil 19 Sanal Koşu Katılımcılarının Yaşları

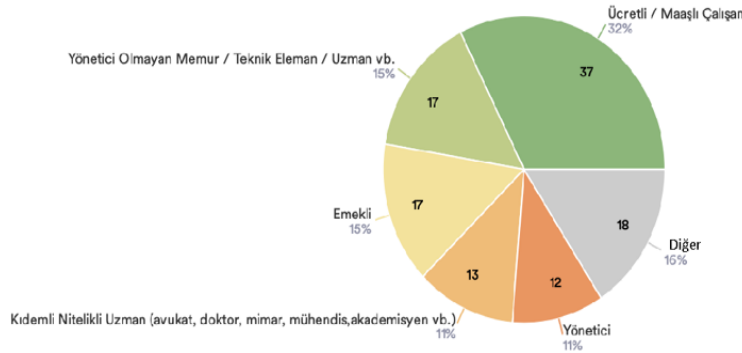
Ayrıca katılımcıların çoğunun (%75) evli ve gelir durumunun 0-9999 aralığında olduğu (%71) görülmüştür. Sanal Koşu katılımcılarının %84'ü üniversite ve üstü eğitime sahipken, %8'i lise, %4'ü ön lisans mezunudur.

Şekil 20 Sanal Koşu Katılımcılarının Gelir Durumları

Yine katılımcıların %32'si ücretli/maaşlı çalışan, %15'i yönetici olmayan memur/teknik/eleman uzman vb., %15'i emeklidir.

Şekil 21 Sanal Koşu Katılımcılarının Meslekleri

Sanal Koşu'ya anket katılımcılarının %34'ü (n= 38) İstanbul'dan, %66'sı (n=75) ise diğer şehirlerden katılmışlardır. İstanbul'dan katılanlar Adalar (%19), Kadıköy (%14), Ataşehir (%7), Zeytinburnu (%7), Beşiktaş (%5), Sarıyer (%5), Fatih (%5) ve Üsküdar (%4)'dan katılmaktadırlar. Diğer illerden katılanlar ise Ankara (%29), İzmir (%12), Muğla (%7), Kocaeli (%5), Mersin (%4), Trabzon (%4), Bursa (%4)'dan katılmıştır.

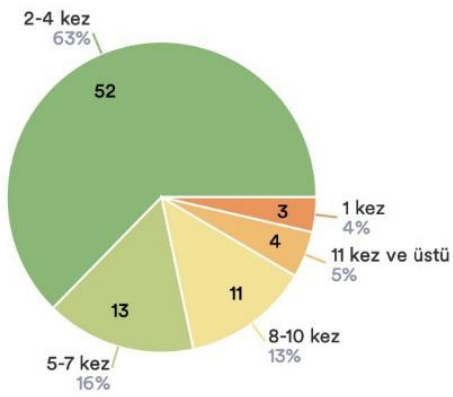
Katılımcıların neredeyse yarısı (%45) Sanal Koşu'dan sosyal medya aracılığıyla haberdar olurken, %5'i sivil toplum kuruluşlarından ve yine %5'in arkadaş çevresinden duymuştur.

Sanal koşu kapsamında, anket katılımcılarının %68'i (n=78) 10 kilometre, %32'i (n=36) ise 15 kilometre koşmuştur.

Sanal Koşu Katılımcılarının İstanbul Maratonu'na Katılım Durumları

Ankete katılan 114 Sanal Koşu katılımcısının büyük bir bölümünün (%82) daha önce Sanal Koşu'ya katıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların yarısından fazlasının (%72) daha önce bir Spor İstanbul etkinliğine katıldığı görülmüştür. 83 katılımcının katıldığı etkinlikler arasında İstanbul Maratonu ve İstanbul Yarı Maratonu öne çıkarken, %63'ü Spor İstanbul etkinliklerine 2 ila 4 kez, %16'sı 5 ila 7 kez, %13'ü 8 ila 10 kez, %5'i 11 kez ve üstü ise 1 kez katıldığını belirtmiştir. Diğer bir deyişle, sanal koşu katılımcıları daha önce ağırlıklı olarak Yarı maraton ve İstanbul Maratonu'na katılmışlardır.

Şekil 22 Sanal Koşu Katılımcılarının Maratona Katılma Durumları

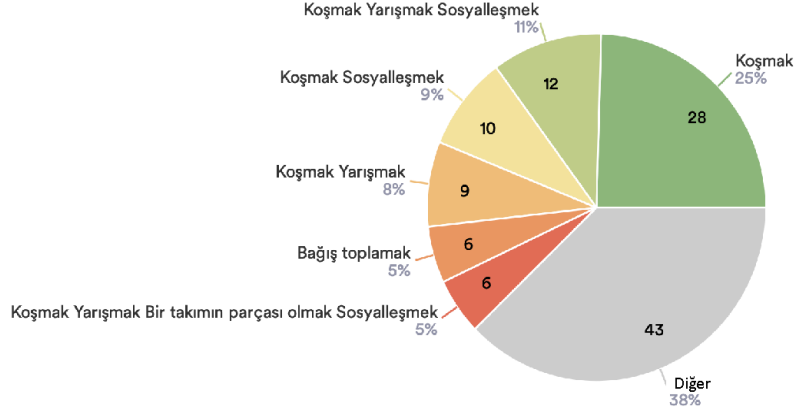

Ayrıca 114 katılımcının 9'u (%7) Spor İstanbul'un etkinliklerinde daha evvel gönüllü olarak görev almıştır. 9 katılımcının dördü 1 kez, diğer bir dördü 2 ila 4 kez, biri ise 8 ila 10 kez gönüllülük yapmıştır. Katılımcılar, İstanbul Maratonu, İstanbul Yarı Maratonu, İstanbul Maratonu/Yarı Maratonu Fuarı ve İstanbul'u Koşuyorum Etapları'nda gönüllü olarak görev almışlardır.

Katılımcıların Sanal Koşu'ya Katılma Amacı

Anket katılımcılarının çoğunluğu, Sanal Koşu'ya koşmak, yarışmak ve sosyalleşmek için katılmıştır.

Şekil 23 Katılımcıların Sanal Koşu'ya Katılma Amaçları

Sanal Koşu Katılımcılarının Kazanımları

Fiziksel Aktivite Seviyesinde Artış

Katılımcıların %46'sının son birkaç aydır temel koşma sebebinin Sanal Koşu'ya hazırlanmak olduğunu belirtmiştir. %72'si ise Sanal Koşu'da koşabilmek için fiziksel aktivite seviyesini artırmıştır. Bu veriyi destekler biçimde, odak grup görüşmesinde de katılımcılar Sanal Maraton'un koşu idmanlarına devam etmede ve koşu alışkanlığını sürdürmede önemli bir motivasyon kaynağı olduğunu belirtmişlerdir.

Sanal Koşu, katılımcıların %74'ünde spor yapmaya devam etme arzusu, %77'sinde ise sonraki koşulara katılma arzusu uyandırmıştır. Odak grup görüşmesinde katılımcılar, maratonun spor yapma alışkanlıkları üzerinde motive edici gücü olduğunu, Sanal Maraton sayesinde ülkede yapılacak koşu etkinliklerini takip ettiklerini ve katılmak istediklerini paylaşmışlardır.

İyi Olma Halinin Desteklenmesi

"Koşarken kendim gibi hissediyorum, beni mutlu ediyor."

Sanal Koşu Odak Grup Katılımcısı

Katılımcıların %89'u Sanal Koşu'da koşmanın daha iyi hissetmelerini sağladığını, %86'sı ise koşu sayesinde stres seviyesinin azaldığını ifade etmiştir. Koşuyu, kendisine ayırdığı zaman

olarak tanımlayan odak grup katılımcısı, maratonun kişisel gelişimine katkı sağladığını düşünmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların %82'si Sanal Koşu'da koştuğu için kendisiyle gurur duyduğunu, %79'u birey olarak kendisini daha güçlü hissettiğini, %73'ü ise öz saygısının arttığını paylaşmıştır.

Odak grup görüşmesinde elde edilen bulgular da benzer niteliktedir. Kendileriyle yarıştıklarını belirten katılımcılar, koşu hedeflerine ulaştıkları için gurur duyduklarını ve Sanal Koşu'nun özgüvenleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu paylaşmışlardır.

Ayrıca katılımcıların %67'si hayatının diğer alanlarında daha iddialı hedefler koymaya başlamış, %65'i ise Sanal koşu sayesinde pandemi dönemindeki yalnızlık hislerinin azaldığını ifade etmiştir.

Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi

“Farklı bir dünyaya adım atmış gibi hissettim, yeni bir aileye sahip oldum.”

Sanal Koşu Odak Grup Katılımcısı

Anket katılımcılarının yarısı, Sanal Koşu sayesinde sosyalleşme fırsatı bulduğunu belirtmiştir. Ayrıca, katılımcıların %41'i etkinlik sayesinde yaşadığı şehirde kendisine yeni bir çevre edindiği, %23'ü ise Sanal Koşu sayesinde arkadaş edindiğini ifade etmiştir. Odak grup görüşmesinde, ilçeden meslektaşlarıyla koşuya katılan katılımcılardan biri Sanal Koşu sayesinde kendisine yeni bir çevre edindiğini anlatmıştır. Bir diğer odak grup katılımcısı ise koşunun birleştirici ve sosyalleştirici etkisinin kendisi için çok önemli olduğundan ve arkadaşlarıyla birlikte koşu sonrası kendi aralarında düzenledikleri ödül töreninden keyifle bahsetmiştir.

Koşu Yardımseverliğinin Yaygınlaşması

Sanal Koşu'ya katılma motivasyonunun bağış toplamak olduğu belirten 26 anket katılımcısı vardır. Bağış için koşuya katılanların hepsi, Sanal Koşu'da bağış toplamanın kendilerini mutlu ettiğini, topluma bir faydaları olduğunu hissettiklerini ve bağış toplamak için koşmayı başkalarına da önereceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %96'sı bağış toplamak için koşmanın kendilerine olan saygıyı artırdığını, %77'si ise başka etkinliklerde de gönüllü olmayı düşündüğünü belirtmiştir.

Odak grup görüşmelerinde de katılımcılar benzer kazanımlardan bahsetmişlerdir. Örneğin, görüşmede Sanal Koşu'ya Adım Adım ile bağış toplamak için katılan birkaç katılımcı, iyilik adına yapılan kolektif bir etkinliğin parçası olmanın, toplumun faydası adına bağış toplamanın psikolojik iyi olma hallerini artırdığını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, Sanal Koşu'nun katılımcılarda hem koşu yardımseverliğini geliştirdiğini hem de onların iyi olma hallerinin desteklenmesine katkısı olduğunu söylemek mümkündür.

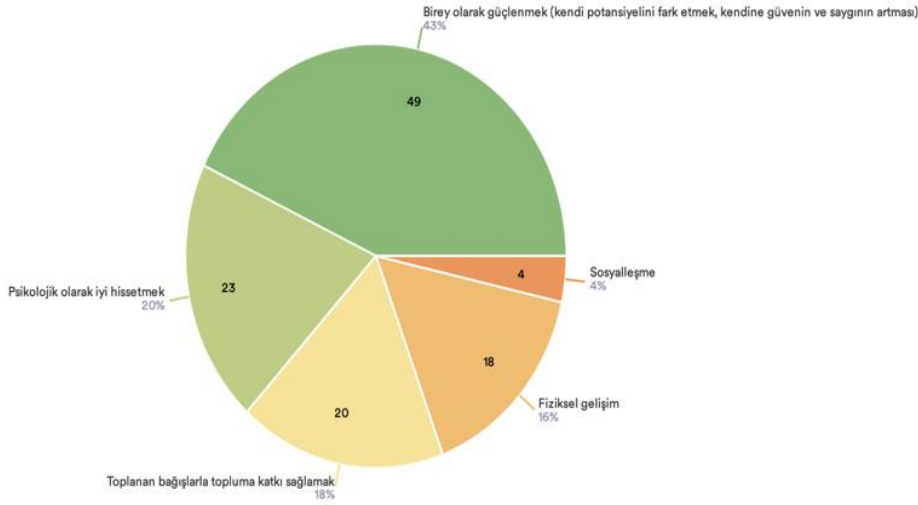
Şehir ile Kurulan Bağıın Güçlenmesi

Sanal Koşu katılımcılarının %60'sı koşu sayesinde kendilerini yaşadıkları şehre daha yakın hissetmektedir. Odak grup görüşmesinde, Sanal Koşu sayesinde kendisine yeni bir çevre edinen katılımcı, bu sayede yeni taşındığı ilçesini de yakından tanıma fırsatı bulunduğunu düşünmektedir. Başka bir katılımcı, Sanal Koşu için farklı bir rota seçtiğini, bu sayede bulunduğu şehrin farklı bir bölgesini keşfetme şansı bulunduğunu paylaşmıştır.

Sanal Koşu'nun En Önemli Kazanımı

Katılımcılara Sanal Koşu'nun en önemli kazanımı sorulduğunda %43'ü birey olarak güçlenmelerini (kendi potansiyelini fark etmek, kendine güvenin ve saygının artması), %20'si psikolojik olarak iyi hissetmelerini, %18'i toplanan bağışlarla topluma katkı sağlanmasını, %16'sı fiziksel gelişim gösterilmesini, %4'ü ise sosyalleşmelerini en önemli kazanım olarak değerlendirmiştir.

Şekil 24 Sanal Koşu'nun En Önemli Kazanımı

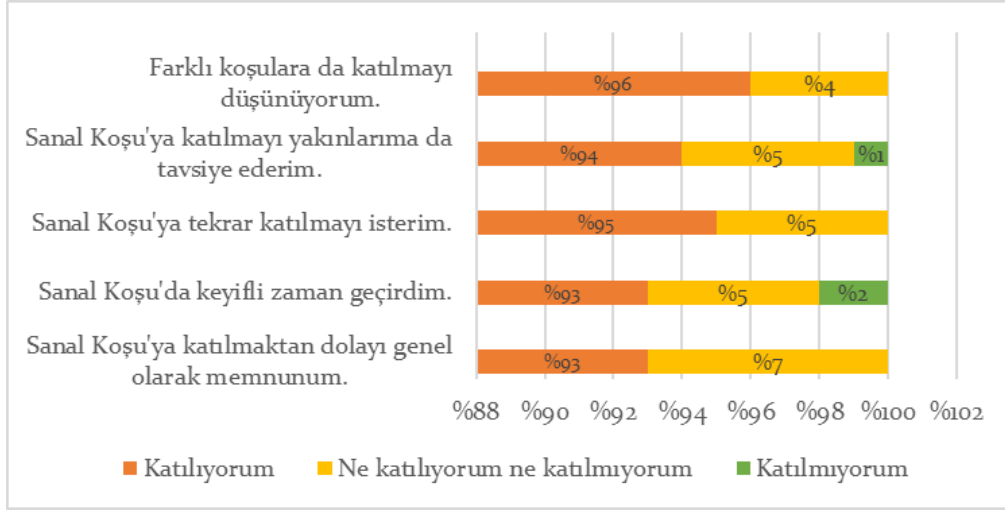
Sanal Koşu Katılımcılarının Değerlendirme ve Önerileri

“Spor İstanbul spora ve sporcuya emek veriyor ve sporcunun emeğini görüyor.”

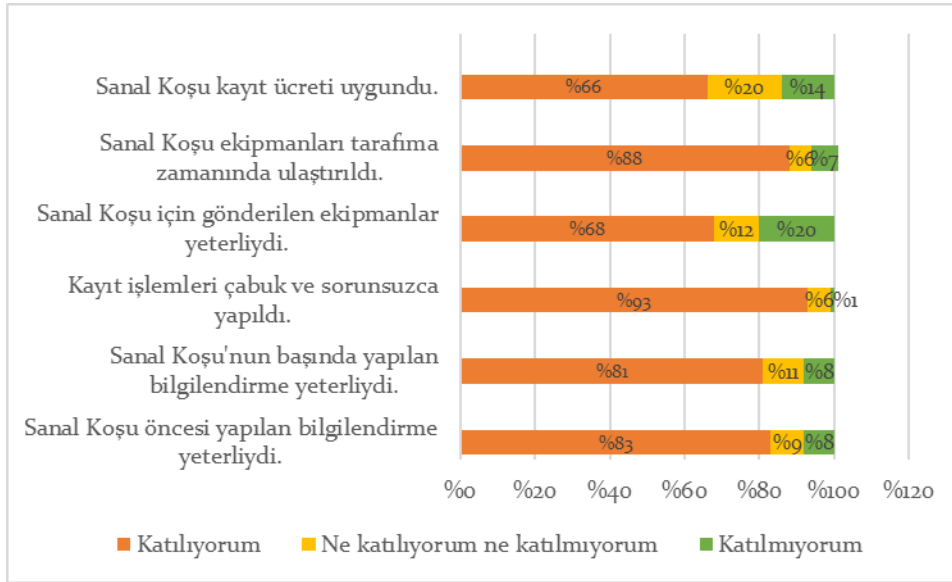
Sanal Koşu Odak Grup Katılımcısı

Katılımcıların çoğunluğunun, Sanal Koşu ile İstanbul Maraton'una katılamayan koşucular olarak önemsendiklerini hissettikleri anlaşılmıştır. Katılımcıların %93'ü Sanal Koşu'ya katılmaktan dolayı genel olarak memnundur ve keyifli zaman geçirdiklerini belirtmiştir.

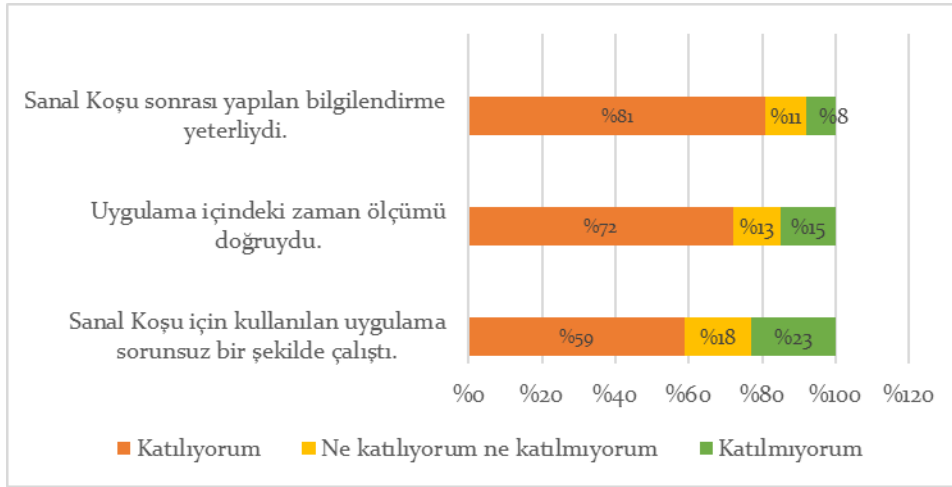
%95'i etkinliğe tekrar katılmayı ve farklı koşullara da katılmayı istemektedir. Katılımcıların %94'ü etkinliği yakınlarına da tavsiye edeceğini belirtmiştir.

Katılımcıların %83'ü etkinlik öncesi yapılan bilgilendirmeyi, %81'i ise etkinlik başında ve sonunda yapılan bilgilendirmeyi yeterli bulmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%93) kayıt işlemlerini çabuk ve sorunsuz halletmiştir. %66'sı ise kayıt ücretinin uygun olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %88'i Sanal Koşu ekipmanlarını zamanında teslim alırken, %68'i ekipmanların yeterli olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların %59'u Sanal Koşu için kullanılan uygulamayı sorunsuz bir şekilde kullanabilmiştir. %72'si uygulama içindeki zaman ölçümünün doğru bulmuştur.

Ayrıca Sanal Koşu katılımcıları, etkinliğin tanıtımının daha çok yapılarak katılımcı sayısının artmasını beklemektedir. Herkesin eşit şartlarda yarışabilmesi için koşu platformu olarak düzenlemeler yapılabileceğini düşünmektedirler (rakım kazancı, koşulan yer vb.). Konuya dair katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

“Koşu platformu olarak herkesin eşit şartlarda yarışabilmesi için düzenlemeler (rakım kazancı, koşulan yer vs.) yapılabilir. Gönderilen forma koşuculara yarışma öncesi, madalya da kişiselleştirilerek (ad soyad, bitirme derecesi vs.) yarışma sonrası sadece koşuyu bitirenlere gönderilebilir.”

Kullanılan koşu uygulamasının her sene değiştiğini, sabit bir uygulama olmasının daha iyi olacağını düşünmektedirler. Aynı zamanda mevcut kullanılan uygulamadan memnun olmadıklarını belirten katılımcılar da olmuş, bu katılımcılar uygulamanın iyileştirilmesini veya daha iyi bir uygulama kullanılmasını önermektedirler:

“Daha çok kişiye ulaşılması için bilgilerin birçok koldan duyurulması... Kullanılan uygulamanın rahat kullanılabilmesi. Bu zamana kadar 5 tane sanal koşuya katıldım. Bir tanesinde uygulama hiç çalışmadı. Aynı mesafeyi 2 kere koşmak zorunda kaldım. Bu tarz sorunlar yaşanmaması için uygulama önem kazanıyor.”

Aynı zamanda yarış kitlerinin kalitesinin artırılması ve içeriğinin zenginleştirilmesi (yağmurluk, kişiselleştirilmiş madalyalar vb.) ileriye dönük beklentiler arasındadır. Hediye çeşitliliğinin artması da ayrıca önerilmiştir. Motivasyonu artırmak amacıyla, kendi kategorisinde dereceye giren yarışmacılara plaket verilmesi önemli bulunmaktadır:

“Tişörlerin kalitesi artırılmalı. Sorunsuz bir uygulama ile anlaşılmalı. Sanal koşularla yürüyüş açılıyordu. Bunlar artırılmalı, mesafeleri de artırılmalı, isteyen herkes o tarihte aktivite için katılabileceği mutlaka bir kategori bulup şenikleştirilmeli.”

“Spora ilginin artırılması için mükemmel bir fırsat sunuyor sanal koşu. Hediyelerle koşmayanlara da koşu cazip hale getirebilir. Daha çeşitli mesafeler ile herkese hitap edebilir.”

Sanal Koşu'nun yarış takvimine bağlı olarak daha sık düzenlenmesi de istenmektedir. Ayrıca odak grup görüşmesinde katılımcılar, sanal koşuya hazırlık sürecinde tanışmalarını sağlayacak il bazında organizasyonlar düzenlenmesini beklediklerini paylaşmışlardır.

“Sosyallięin şehirdaşlar arasında arttırılması için bitirme madalyası, kit ile değil de sadece bitirenlere ve tek bir yer ve saatte verilebilir. İnsanlar tanışmış olur, Redbull vs. ile organize edilebilir mini bir tören düzenlenebilir.”

Spor İstanbul Gönüllüleri

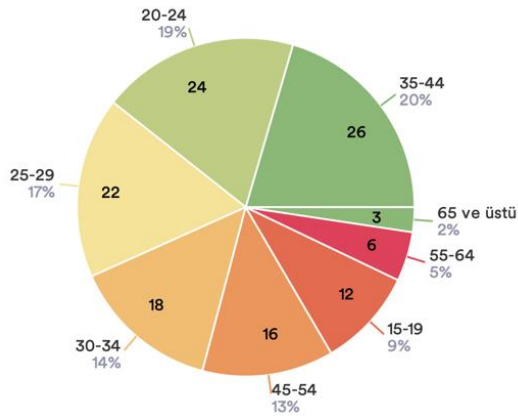
43. N Kolay İstanbul Maratonu'na katılan Spor İstanbul gönüllülerinin izlenimleri ve maratondaki gönüllülük deneyimlerini değerlendirmek üzere 23 Şubat 2022 – 20 Mart 2022 tarihleri arasında İstanbul Maraton'una katılan 1300 Spor İstanbul gönüllüsüne sosyal etki ve memnuniyet anketleri SMS vasıtasıyla iletilmiş, 127 kişi ankete geri dönüş yapmıştır.

Gönüllülerin Demografik Bilgileri

Gönüllüler anketine geri dönen 127 kişinin %56'sı (n=71) erkek ve tamamına yakını (%95) Türkiye vatandaşıdır. Gönüllüler arasında (%5) Kenya, Cezayir, Mısır, Suriye ve Afganistan olmak üzere yabancı ülke vatandaşı olanlar da vardır.

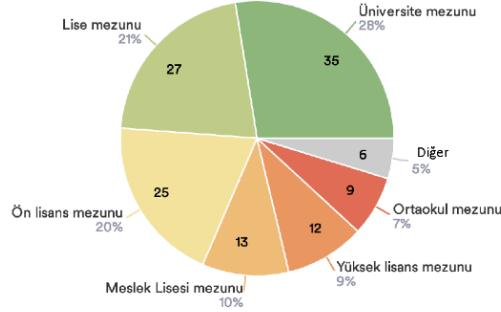
Anket katılımcılarının %69'u bekar ve %45'i 15-29, %20'si 35-44 ve %14'ü 30-34 yaş aralığındadır. 9 gönüllü ise 55 yaş ve üstüdür. Ankete katılan gönüllüler arasında 4 engelli katılımcının olması dikkat çekicidir.

Şekil 25 Spor İstanbul Gönüllülerin Yaşları

Gönüllülerin %51'i lise ve önlisans mezunu iken, %37'si üniversite ve üstü eğitime sahiptir.

Şekil 26 Spor İstanbul Gönüllülerin Eğitim Durumu

Gönüllülerin %26'sı ücretli/maaşlı çalışan, %19'u öğrenci, %11'i yönetici olmayan memur/teknik eleman/uzman vb., %9'u ise emeklidir. Gönüllülerin gelir durumuna bakıldığında ise %72'sinin 0-5999, %21'i 6000-9999, %5'i 10000-13999 ve %3'ü ise 14000 ve üstü gelire sahip olduğu görülmüştür.

Gönüllülere maratonu düzenleyen kurum sorulduğunda, %39'u İBB Spor İstanbul'u, %35'i N Kolay'ı, %26'sı N Kolay, %21'i İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni, %3'ü ise İstanbul Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nü işaretlemiştir. Gönüllülerin %2'si maratonu düzenleyen kurumu bilmediğini belirtirken, bu gönüllüler için kayda değer bir bulgu olmuştur.

Gönüllülerin çoğunluğu İstanbul Maratonu'ndan sosyal medya aracılığıyla haberdar olurken, arkadaş çevresi ve akrabaları aracılığıyla haberdar olanlar da vardır. Katılımcıların %98'i event.spor.istanbul gönüllü kayıt sistemine kolayca kayıt olabilmektedir.

Gönüllülerin Spor İstanbul Etkinliklerine Katılım Durumu

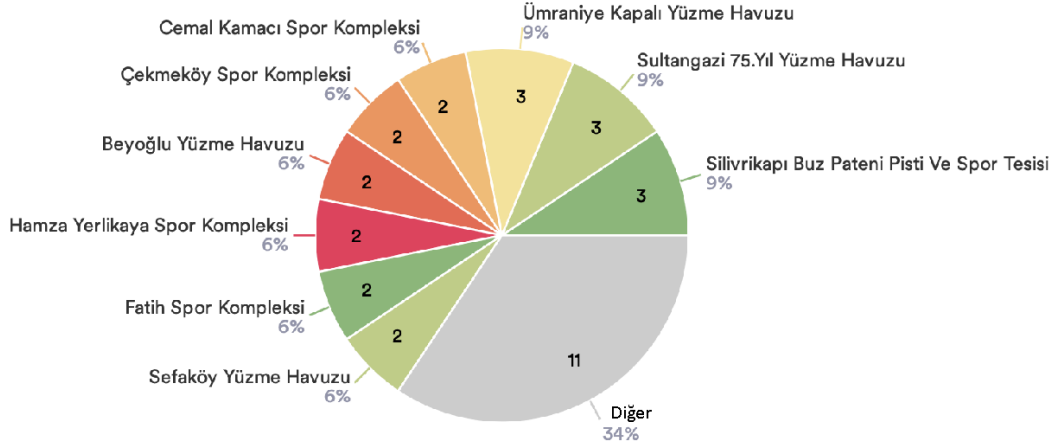
Gönüllülerin yarısından fazlasının (%69) daha önce İstanbul Maratonu'nda gönüllü olduğu anlaşılmıştır. 87 gönüllüden 45'i 1 kez, 30'u 2 ila 4 kez, geriye kalan 12 gönüllü ise 5 ila 10 arası gönüllük yapmıştır.

Gönüllüler, ağırlıklı olarak İstanbul Maratonu ve İstanbul Yarı Maratonu'nda görev almışlardır. Başlıca görev aldıkları noktalar Maraton Start Noktası, Parkur Su ve Beslenme İstasyonu, Finish Noktası ve Parkur Cheer Zone'dur. Gönüllülerin aktif olarak maratonlarda görev aldıkları anlaşılmaktadır.

Yine gönüllülerin %53'ü daha önce Spor İstanbul etkinliklerine katılımcı olarak da katılmışlardır. %39'u 2 ila 4 kez, %22'si 1 kez, %19'u 11 kez ve üstü, %15'i 5 ila 7 kez, %4'ü ise 8 ila 10 kez etkinliklere katılım sağlamıştır. Gönüllülerin en çok katıldığı Spor İstanbul etkinlikleri İstanbul Yarı Maratonu, İstanbul Maratonu, İstanbul'u Koşuyorum Etapları, Açık Hava Egzersizleri ve Online (Evde) Egzersizdir. Gönüllülerin yarısının Spor İstanbul etkinliklerini de takip ettikleri anlaşılmaktadır.

127 gönüllünün çoğunluğu (%75) bir Spor İstanbul tesisine üye değildir. 32 tesis üyesinin ise üye oldukları tesisler şekilde görülmektedir. Başka Spor İstanbul tesislerini tercih eden gönüllüler de mevcuttur.

Şekil 27 Spor İstanbul Gönüllülerin Üye Oldukları Tesisler

Gönüllülerin Kazanımları

Gönüllülük Bilincinin Artması

Etki anketinin önemli bir bulgusu, gönüllülerin %71'inin gönüllülük yapmaya İstanbul Maratonu ile başladıklarının tespiti olmuş, bu yüzde maratonun gönüllülük bilincini geliştirmede ve yaygınlaştırmada önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Bununla beraber, gönüllülerin büyük çoğunluğunun (%90) maratonun onlarda gönüllülük yapmaya devam etme arzusu uyandırdığını ve bu kişilerin maraton sonrası da gönüllülük yapmaya devam edeceklerini belirtmeleri oldukça önemlidir. Ayrıca gönüllülerin %89'u maratonun kendilerinde başka sportif etkinliklerde gönüllü olma arzusu uyandırdığını da paylaşmıştır.

Gönüllülerin %94'ü Spor İstanbul gönüllüsü olmayı farklı sebeplerle başkalarına da tavsiye etmektedirler. Aşağıdaki ifadeler, gönüllülüğü tavsiye etme sebeplerine örnektir:

“Gönüllük her alanda çok keyifli bir görev ama Spor İstanbul'daki kadar eğlenceli bir gönüllük bulunmuyor. Eğlenmek ve birilerinin hayatına olumlu bir dokunuş yapmak isteyen herkese tavsiye ederim.”

“Eğlenirken yeni insanlarla tanışıyorsunuz. Görev bilinci kendinizi iyi hissetmenizi sağlıyor.”

“Şehre aidiyet duygusunu bu tür faaliyetlerle daha çok hissedebilir ve insanlara yardımcı olmanın verdiği hazzı yaşayabilirler.”

“Hemen hemen tüm ekip üyeleri çok iyi ve yardımsever kişiler, kendinizi değerli hissediyorsunuz.”

İyi Olma Halinin Desteklenmesi

“Spor İstanbul gönüllüsü olarak hem tarihi anlara tanıklık edebiliyor hem yeni insanlarla tanışabiliyor hem de bu büyük organizasyonun bir parçası olduğunuz için kendinizi daha gururlu hissedebiliyorsunuz.”

Gönüllüler Anket Katılımcısı

Etki anketi, gönüllülerin %88'inin İstanbul Maratonu'nda gönüllü olmanın kendilerini daha iyi hissettirdiğini ortaya koymuştur. Yine gönüllülerin %89'u çevresindeki insanlara örnek olduklarını, %86'sı ise kendisiyle gurur duyduğunu paylaşmıştır. %81'i öz saygısının arttığını, %76'sı ise stres seviyesinin azaldığını ifade etmiştir. Gönüllülerin %74'ü etkinlik sayesinde pandemi dönemindeki yalnızlık hissini azaldığını belirtmiştir. Katılımcıların %74'ünün İstanbul Maratonu'ndaki gönüllülük deneyimlerinin koşturmak için motive edici olması önemli bir etki olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal Hayatın ve İletişimin Gelişmesi

“Gönüllülük her alanda çok keyifli bir görev ama Spor İstanbul'daki kadar eğlenceli bir gönüllülük bulunmuyor. Eğlenmek ve birilerinin hayatına olumlu bir dokunuş yapmak isteyen herkese tavsiye ederim.”

Gönüllüler Anket Katılımcısı

Gönüllülerin %81'i İstanbul Maratonu sayesinde sosyalleştiğini, %80'i ise etkinlik sayesinde arkadaş edindiğini belirtmiştir. Gönüllülerin yaklaşık yarısı (%49) 5 ve üzeri, %32'si 1 ila 2, %19'u ise 3 ila 4 arkadaş edinmiştir.

Kişisel Becerilerin Gelişmesi

“Öncelikle özgüvenin oluyor, iletişim becerilerin geliyor ve en önemlisi çok ama çok eğlenceli oluyor.”

Gönüllüler Anket Katılımcısı

Gönüllüler İstanbul Maratonu'ndaki gönüllülük deneyimlerinin organizasyon becerilerini (%79), iletişim becerilerini (%79) ve sorun çözme becerilerini (%72) geliştirdiğini düşünmektedir.

Şehir ile Kurulan Bağıın Güçlenmesi

“Herkes güler yüzlüydü ve yaşadığım şehri buram buram hissettim.”

Gönüllüler Anket Katılımcısı

Kategori katılımcılarında olduğu gibi, Spor İstanbul gönüllülerinin de İstanbul Maraton’una katılarak şehir hayatı ile kurdukları sosyal bağıın geliştiğı düşünölmektedir. Etki anketinde bu çerçevede sorulan soruya cevap olarak gönüllülerin %87’si kendilerini İstanbul’a daha yakın hissettiklerini belirtmiştir.

Spor İstanbul Gönüllülerinin Spor Turizmine Katkısı

Gönüllülerin %95’i İstanbul’da ikamet etmektedir. İstanbul’dan katılan gönüllüler ağırlıklı olarak Fatih, Üsküdar, Sultangazi, Bahçelievler, Pendik, Ümraniye, Kadıköy ve Beylikdüzü’nde ikamet etmektedir. Diğer illerden katılanlar ağırlıklı olarak Kocaeli, Konya ve Kırklareli’nden katılmaktadır. Bu katılımcılar tren ve otobüsle gelmeyi tercih etmiştir. Katılımcıların çoğunluğu günöbirlik geldiklerini belirtirken, bir kişi otelde, bir kişi ise akraba evinde konaklamıştır. Gönüllülerden sadece bir kişi, İstanbul’a gelirken yanında birinin eşlik ettiğini belirtmiştir.

Gönüllülerin İstanbul’da kaldıkları süre boyunca konaklama ve yiyecek/içecek masraflarına bakıldığında, %67’si 300 TRY’den az, %34’ü 301-1500 TRY harcama yapmıştır. İstanbul’da kaldıkları süre boyunca alışveriş için harcadıkları tutara bakıldığında, gönüllülerin %83’ü 300 TRY’den az, %17’si ise 301-600 TRY arası harcama yaptıkları görölmüştür. Bu rakamlar ankete katılan 127 kişinin verdiği bilgilere dayanmakta; tüm gönüllüler göz önüne alındığında maraton için gönüllü olarak katılan kişilerin de İstanbul’un spor turizminin gelişmesine katkı verdiği anlaşılmaktadır.

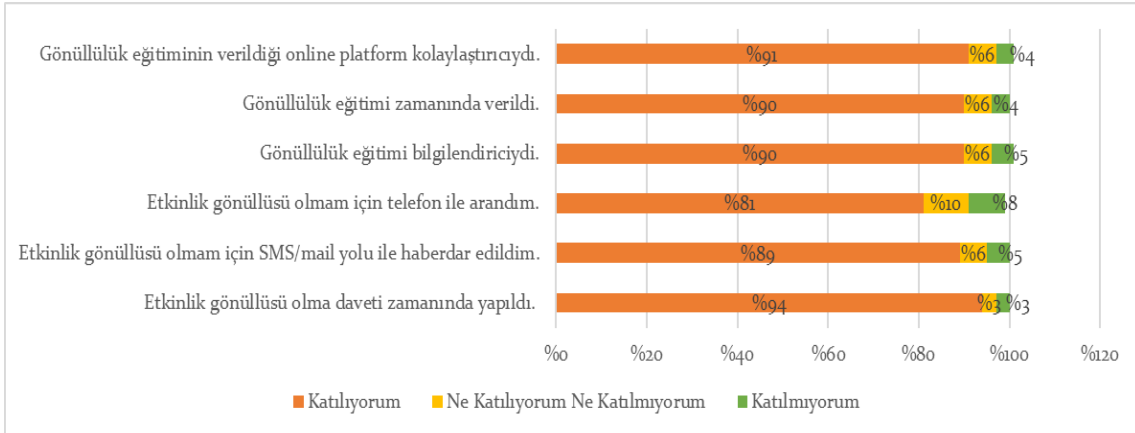
Gönüllülerin Maraton Hakkındaki Değerlendirmeleri ve Önerileri

“Samimiyeti, insanların birbirini tanımadan ortak amaçlar doğrultusunda birbirini tanınması, farklılıklara saygı, iletişim becerilerini arttırması, farklı network ortamının kurulmasını sağlaması güzeldi.”

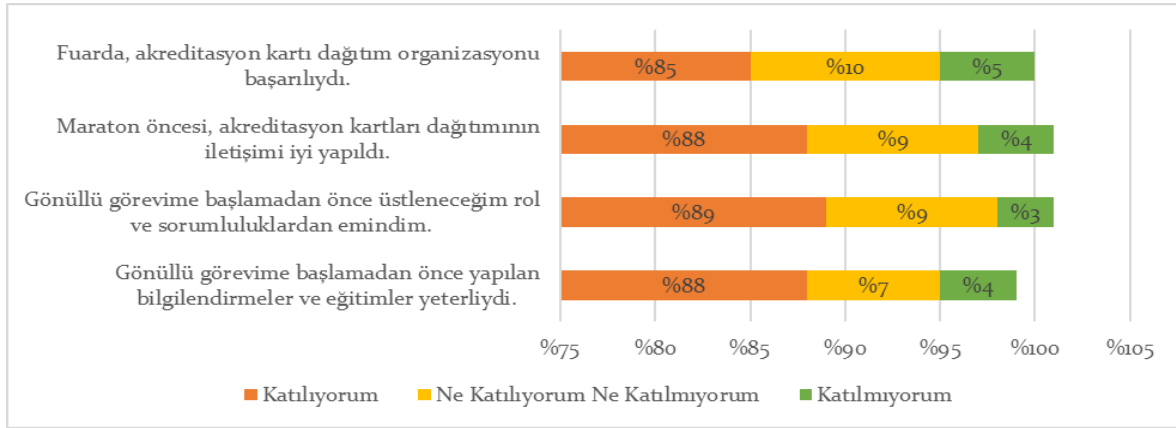
Gönüllüler Anket Katılımcısı

Ankette gönüllülere maratonda en çok neyi beğendikleri sorulmuştur. Birçok kültürden insanın bir arada olduğu başarılı bir organizasyonun parçası olmak, maraton coşkusu, maraton katılımcılarının güler yüzü ve belirli bir amaç doğrultusunda hareket eden bir topluluğun parçası olabilmek gönüllüler için maratonun en önemli katkıları olarak belirlenmiştir.

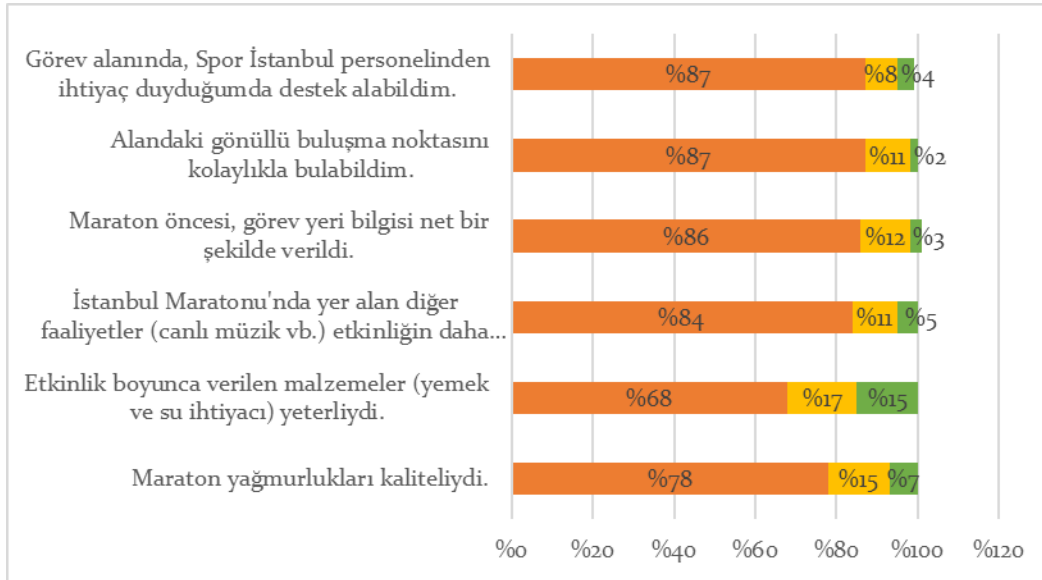
Maraton öncesi hizmetlerin ve gönüllü iletişiminin değerlendirilmesine bakıldığında, gönüllülerin çoğunluğunun etkinlik hizmetlerinden ve iletişiminden memnun kaldıkları anlaşılmaktadır. Gönüllülerin en çok memnun kaldıkları hizmetler etkinlik gönüllüsü daveti zamanlaması (%94), gönüllülük eğitiminin verildiği online platform (%91), gönüllülük eğitiminin zamanlaması ve içeriği (%91) olarak tespit edilmiştir.

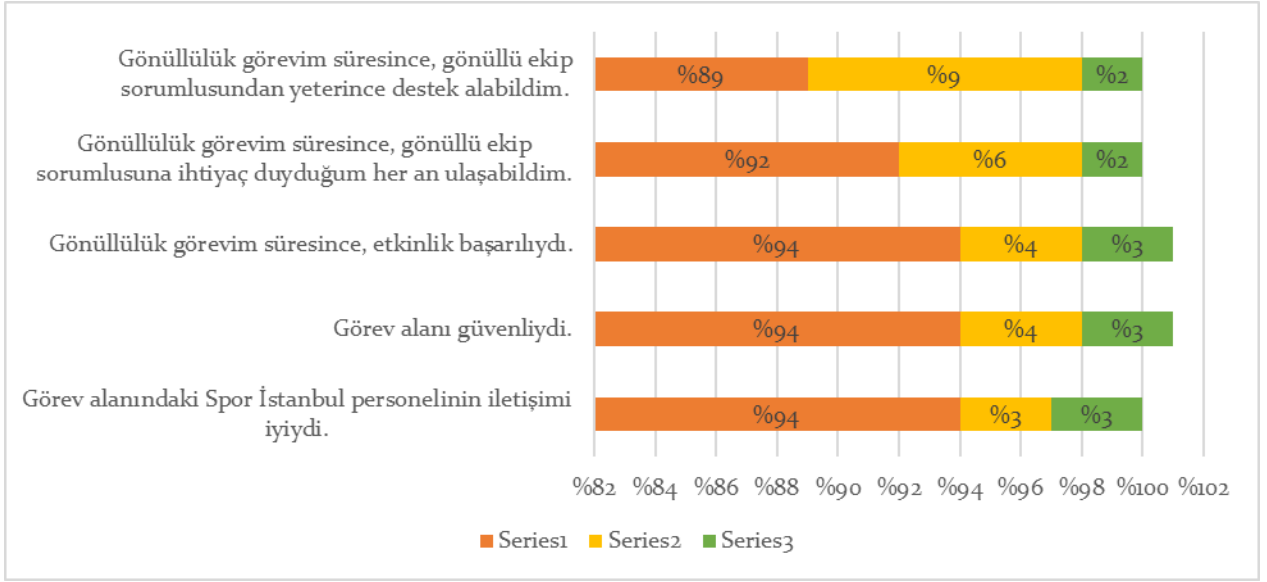
Ayrıca gönüllülerin çoğu akreditasyon kartı dağıtımı ve iletişimi ile görev öncesi yapılan bilgilendirmeleri yeterli bulmuştur.

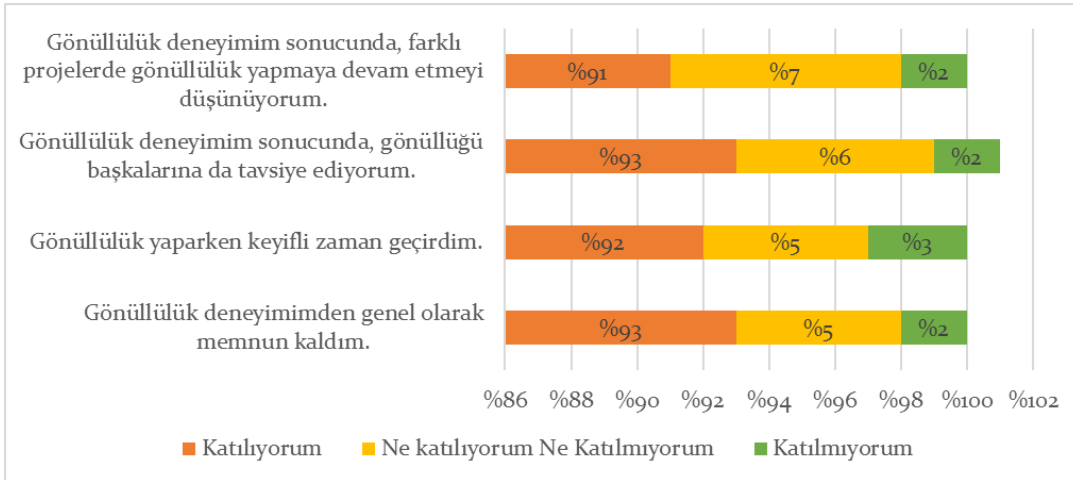
Maraton boyunca ise gönüllülerin etkinlik organizasyonu ve ekip içi iletişimden memnun oldukları görülmektedir. Maraton yağmurlukları (%78) ve etkinlik boyunca verilen malzemelerle (%68) ilgili memnuniyetlerinin diğer hizmetlere kıyasla düşük olduğu ve iyileştirilmesi gereken konular oldukları anlaşılmaktadır.

Yine gönüllülerin maratonu başarılı, görev aldıkları alanı güvenli, Spor İstanbul personelinin iletişimini iyi buldukları, gönüllü ekip sorumlusuna ise ihtiyaç duyduklarında ulaşabildikleri anlaşılmıştır.

Gönüllülerin neredeyse tamamı (%93) gönüllülük deneyiminden memnun kaldığını ve gönüllülüğü başkalarına da tavsiye edeceğini belirtmiştir. Gönüllülerin %92'si gönüllülük yaparken keyifli zaman geçirdiğini, %91'i farklı projelerde de gönüllülük yapmaya devam etmek istediğini ifade etmiştir.

Sonuç ve Öneriler

İstanbul ve ülkemizin en önemli spor etkinliklerinden biri olan İstanbul Maratonu'nun ilk sosyal etki raporu olması nedeni ile bu rapor etki kapasitesinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Rapor, 7 Kasım 2021 tarihinde gerçekleşen 43. N Kolay İstanbul Maratonu'nun; fuar ve kategori katılımcılarının, seyircilerinin, gönüllülerinin ve maraton kapsamında gerçekleştirilen Sanal Koşu katılımcılarının kazanımlarını ve performans değerlendirmelerini sunmaktadır.

Çalışma bulguları, maratonun tüm katılımcıların ve gönüllülerin iyi olma hallerini desteklediğini (daha iyi hissetmeleri, bir birey olarak daha güçlü hissetmeleri, zihinsel ve fiziksel dayanıklılıklarının artması, öz saygının artması) göstermiştir. Bu kazanım, maratonun tüm gruplarda tespit edilen bir kazanım olmuştur. Ayrıca maratonun, katılımcıların hem fiziksel aktivite seviyelerini hem de onların maratondan sonra başka sportif etkinliklere katılma motivasyonlarını da olumlu etkilediği bulunmuştur. Spor İstanbul gönüllüleri özelinde ise sosyalleşmenin ve kişisel becerilerin gelişimi öne çıkmış, maraton sayesinde İstanbul ile bağlarının da güçlendiğini görülmüştür. Maratonun İstanbul'un spor turizmine katkısı ise şehir dışı katılımcıların olması, bu katılımcıların otel, yiyecek-içecek, alışveriş harcamaları yapmaları ile tespit edilmiştir.

Yapılan performans değerlendirme analizleri, fuar katılımcılarının, maraton seyircilerinin, katılımcıların ve gönüllülerinin genel olarak memnun olduklarını ve gelecek yıl maratona tekrar katılmak istediklerini göstermiştir. Öte yandan, hem maraton fuarının hem de maratonun iyileştirmeye açık çeşitli noktaları olduğu da tespit edilmiştir. Bu noktaların Spor İstanbul yönetimi tarafından dikkate alınmasının maratonun yarattığı sosyal etkilerin gelişmesine ve olası olumsuz sosyal etkilerin ise bertaraf edilmesine yardımcı olacağı kanaatindeyiz.

Maratonun iletişiminin yaygın bir şekilde yapılması; olası yanlış veya eksik bilgilendirmelerin önüne geçilmesine, hem katılımcılar hem de diğer İstanbulluların maraton günü ulaşımalarında yaşayabilecekleri zorlukları azaltmaya önemli katkı sunacaktır. Yine maratonda yaratılan çevresel olumsuzlukların (yere atılan pet şişeleri vb.) takibinin yapılması ve bu etkileri azaltabilecek önlem mekanizmalarının geliştirilmesini önemli buluyoruz. Bunlara ek olarak, maraton tişörtü, gıda paketleri, ödüller ve ödül töreni, tuvaletler, Sanal Koşu uygulaması iyileştirmeye açık konular olarak tespit edilmiştir.

Yapılan odak grup görüşmelerinde engelli katılımcıların maratondan en memnuniyet düzeyi düşük grup olduğu, İyilik Peşinde Koşanlar, Paten katılımcıları, Sanal Koşu ve Spor İstanbul gönüllülerinin ise en memnun gruplar olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca 10'lar Kulübü üyelerinin böyle bir kulübün kurulmasından dolayı çok memnun oldukları ve kendilerini değerli hissettikleri, Sanal Koşu'da ise İstanbul Maraton'una katılmayan koşucular olarak katılımcıların önemsendiklerini hissettikleri anlaşılmıştır.

Profesyonel ve engelli atletlerin maratona katılımlarının teşviki ve bu katılımcıların katılım sayısı ve sıklıklarının artmasının, bu atletlerin profesyonel gelişimlerine katkı sağlamada ve Türk spor kültürünü geliştirmede fark yaratacağını düşünüyoruz. Engelli katılımcıların model olmaları, diğer engellilerin de maratona katılımlarını olumlu etkileyebilecekleri düşünülürse, bu kişilerin teşvik edilmesi ayrıca önem kazanmaktadır. Kısıtlı sayıdaki atletten oluşan bu grupta tanıtımlarda yer alma, yol masraflarının karşılanması gibi katılımı arttırıcı teşviklerin beklendiği gözlenlenmiştir. Ayrıca, seyirci katılımını arttırmak, maraton kültürünün tabana yayılması açısından ve katılımcı kazanımlarını arttırmada fark yaratacaktır.

İstanbul Maratonu'nun etkisinin düzenli bir şekilde ölçülmesi, hedeflerine ne kadar yaklaştığını görmek bakımından önemlidir. Dolayısıyla, bu ilk rapor, bir durum tespiti ve gelecekte toplanacak verilerle karşılaştırma için bir başlangıç noktası niteliği taşımaktadır.